

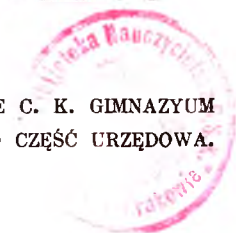
I. SPRAWOZDANIE

DYREKCYI C. K. GIMNAZYUM W KAMIONCE STRUMIŁŁOWEJ

ZA ROK SZKOLNY 1916/17

13901

TREŚĆ: 1) MIECZYŚLAW KALITYŃSKI: DZIEJE C. K. GIMNAZYUM
W KAMIONCE STRUMIŁŁOWEJ. — 2) CZĘŚĆ URZĘDOWA.



W KAMIONCE STRUMIŁŁOWEJ
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO — ROK 1917



MIECZYŚLAW KALITYŃSKI.

DZIEJE C. K. GIMNAZYUM W KAMIONCE STRUMIŁŁOWEJ W LATACH 1909—1917.

(Rozwój Zakładu. — Pomieszczenie. — Grono profesorskie. — Młodzież. — Nauka. — Wychowanie religijno-moralne. — Wychowanie fizyczne. — Gimnazjum a społeczeństwo miejscowe. — Zakład w czasie wojny. — Zakończenie.)

Usilnym staraniami społeczeństwa kamioneckiego, wyrażonym w jednomyślniej uchwale Rady miejskiej z dnia 16 września 1907 roku stało się zadość. Najwyższem Postanowieniem z 19 sierpnia 1909 zezwolił ś. p. Najj. Pan Cesarz Franciszek Józef I. na otwarcie gimnazjum z językiem wykładowym polskim w Kamionce Strumiłłowej. Na podstawie tego Postanowienia doszła do skutku między c. k. Rządem a Radą gminną miasta Kamionki ugoda w dniu 13 października 1909, mocą której miasto zobowiązało się do ofiarowania najpóźniej do końca grudnia 1910 odpowiedniego miejsca pod budowę budynku gimnazjalnego, do bezpłatnego odstąpienia na rzecz gimnazjum odpowiedniego domu, wraz z należytem wyposażeniem, aż do 31 sierpnia 1913 włącznie, do udzielenia stosownego mieszkania dla dyrektora i złożenia jednorazowo 30.000 kor. na rzecz budowy gmachu szkolnego najpóźniej do końca grudnia w roku przedsięwziętej budowy; w razie gdyby

rząd nie dotrzymał warunków ugody, to jest przeniósł gimnazyum do innej miejscowości, wypuścił je ze swego zarządu, lub gdyby język polski przestał być językiem wykładowym w klasach głównych i równorzędnych, to wszystkie świadczenia miasta na rzecz szkoły mają ustać.

We wrześniu 1909 roku otwarto pierwszą klasę, z każdym rokiem następnym powstawała wyższa klasa, każda klasa posiadała po dwa oddziały, obok głównego równorzędny; jedynie w roku 1913/14 klasa V. mieściła się w jednym oddziale. Gdy wznowiono naukę po wyparciu nieprzyjaciela z nad brzegów Bugu, w roku 1915/16 posiadały wszystkie klasy po jednym oddziale. Z każdym rokiem wzrastała liczba uczniów; od 118 w roku 1909/10, dochodzi do liczby 332 w roku 1913/14, by mimo wstrząsających życiem społecznem i rodzinnem wypadków wojennych spaść do cyfry 245 w roku 1915/16, a mimo częstych poborów wojskowych do ilości 201 uczniów w roku 1916/17. Równocześnie ze wzrostem gimnazyum pomnażała się liczba czynnych w Zakładzie członków grona nauczycielskiego. Oprócz dyrektora pracowało w roku 1909/10 sześć sił nauczycielskich, w tem cztery pomocnicze, w roku 1912/13 liczyło grono 10 sił, w tem 5 pomocniczych, w roku 1913/14 liczyło grono 17 nauczycieli. W roku 1915/16 składało się grono oprócz kierownika z 13 sił, w tem 3 pomocnicze; w I. półroczu roku 1916/17 w skład grona wchodzi 14 nauczycieli. Pomnażały się zbiory gimnazyum ze stałych dotacyi rządu, przepisanych dochodów Zakładu, tudzież ofiar obywateli (aptekarsza Wp. Z. Zawalkiewicza). Pokażnie przedstawiał się gabinet rysunkowy, przyrodniczy, historyczno-geograficzny, księżnice: uczniów i nauczycielska. Nie pominięto żadnej sposobności, nie lekceważono żadnego środka, o ile na to pozwalały stosunki miejscowe, by owocnem uczynić wychowawcze i kształcące zadanie szkoły. Od skromnych zaczątków rozwijało się gimnazyum powoli

a statecznie do roku 1913/14, utrwalając swój byt wynikami pracy uczniów, działalnością profesorów i Dyrekcyi, życzliwą troską miejscowego społeczeństwa. Wojna zwolniła nieco rozwój Zakładu; nie zdołała go powstrzymać. Rękojmnią zaś tego — żywotne potrzeby i przyszłość społeczeństwa, rzetelne wysiłki młodzieży, nauczycieli i Dyrekcyi. Kierownictwo Zakładu spoczęło w pierwszym roku w rękach profesora I. gimnazjum w Stanisławowie, Stanisława Szargi, mianowanego Dyrektorem na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 14 czerwca 1910. Dyrektor Szarga kierował osobiście Zakładem przez przeciąg pięciu lat. Po ustąpieniu wroga w miejsce przydzielonego do Stanisławowa dyrektora Szargi objął kierownictwo profesor Henryk Krzyżanowski, kierownik prywatnego gimnazjum w Zbarażu, zamianowany kierownikiem c. k. gimnazjum w Kamionce Strumiłowej dnia 23 września 1915. Pierwszem zadaniem nowego kierownika było zabezpieczenie tego, co dzięki dobrej woli rozumnych obywateli ocalało z czasów najazdu nieprzyjacielskiego. Przy pomocy grona nauczycielskiego uporządkowano zbiory naukowe i w krótkim czasie przygotowano podstawę pod dalszą pracę Zakładu, która w myśl wskazań pedagogiki, poleceń władzy, odpowiednio do zmienionych a ciężkich warunków życia publicznego rozwija się drogą celowo wytkniętą na pożytek szkoły, młodzieży i społeczeństwa.

Gimnazjum mieści się w budynku gminnym, przeznaczonym na biura zwierzchności gminnej. Dwa oddziały pierwszej klasy wraz z kancelaryą Dyrekcyi znajdowały się w roku 1909,10 w budynku wówczas parterowym. Równocześnie wznoszono piętro wraz z wieżyczką, ozdobioną zegarem. Klasy I. i II. mieściły się w piętrowym domu; przybyła jeszcze sala konferencyjna na I. piętrze. W trzecim roku istnienia szkoły musiano wynająć jedną salę w dawnym parterowym budynku szkoły przemysłowej, w której umieszczono klasę I. a. W roku 1912/13

odnająco dalsze dwie sale w tym samym domu na pomieszczenie ośmiu oddziałów klas I.—IV. Znalazła się też mała sala na naukę religii. Gdy w roku 1913/14 przybyła klasa V., musiano na pomieszczenie dziewięciu oddziałów odnając dwie sale (klasa I. b) w domu p. Maryczowej, oddalonym o kilkaset kroków od głównego budynku. W tymże roku po załatwieniu ostatecznej ugody rozpoczęto na wiosnę budowę nowego gmachu gimnazjalnego na gruntach, obejmujących ogródek gimnazjalny, miejsce dawnej szkoły przemysłowej, aż po dziedziniec Rady powiatowej. Na obszernej przestrzeni zawrzała ruchliwa praca: założono podwaliny, miejsce budowy ogrodzono płotem i rzędami zwożonego materiału, głównie cegieł, drzewa i piasku. Dla oczyszczenia miejsca przystąpiono do zburzenia budynku szkoły przemysłowej. Klasy, które tam dotychczas mieściły się, odbywały pod koniec roku szkolnego naukę w głównym budynku w godzinach popołudniowych. Żywiono powszechnie nadzieję, że we wrześniu roku szkolnego 1915/16 gimnazjum znajdzie pomieszczenie we własnym dwupiętrowym gmachu szkolnym. Poważną troskę Dyrekcyi, groma i gminy w sprawie pomieszczenia szkoły w następującym roku 1914/15 przerwał bezlitośnie wybuch wojny światowej.

Gdy po inwazyi rosyjskiej podjęto pracę w roku 1915/16, pomieszczono siedm klas w głównym budynku i na filii (w domu p. Maryczowej), gdzie się znalazły klasy I. i VII. W roku szkolnym 1916/17 dla pomieszczenia klasy VIII. wynajęto dalsze sale na filii, za wyjątkiem jednej, tak, że obecnie gimnazjum mieści się w budynku głównym jednopiętrowym (klasy: I., III., IV., V., VI.) i na filii (dom p. Maryczowej) klasy: II., VII., VIII. — tudzież sala religii grecko-katolickiej. Zbiory gimnazjalne mieszczą się w głównym budynku, i tak: na parterze gabinet historyczno-geograficzny, szafy z okazami do nauki rysunków i nauk przyrodniczych (na korytarzu), w jednej zaś

ze sal szafy z biblioteką uczniowską; na piętrze: gabinet fizyczno-chemiczny, w sali konferencyjnej szafy z okazami przyrodniczymi, z biblioteką nauczycielską i dla ubogich uczniów. Obrazy, mapy i rysunki znajdują się w sali konferencyjnej i w małej salce na wieżycze zegarowej. Szare ściany sal szkolnych zdobią liczne obrazy treści historycznej, etnograficznej, reprodukcje dzieł sztuki, tablice z sentencjami myślicieli polskich. U wejścia, jako „opiekun“ gimnazjum humanistycznego wita gości biust gromowładnego Zeusa; z framugi okna nad klatką schodową spogląda na zrzeszenie szkolne natchniona twarz Wieszcza, Adama Mickiewicza. Izby szkolne są jasne i przestronne. Swobodny rozmach młodzieży, chcącej w czasie przerw użyć wywczasów na szerokim dawniej dziedzińcu szkolnym, ograniczyła rozpoczęta budowa gmachu i zajęcie placu przez wojsko.

Równoległe z rozwojem Zakładu wzrastała liczba członków grona nauczycielskiego, które podlegało naturalnemu przeobrażaniu się w każdym roku szkolnym, stosownie do potrzeb rozwijającej się szkoły. — Oto

Spis nauczycieli, którzy od założenia Zakładu do składu grona nauczycielskiego należeli:

Stanisław Szarga, dyrektor od 1909—1915.

Henryk Krzyżanowski, kierownik od 1915.

Eugeniusz Baczyński, profesor od 1912.

Jan Paweł Birgfellner, egz. zast. naucz. od 1909—1913, przydzielony do pryw. gimn. w Kałuszu.

Antoni Borzemski, rzecz. naucz. w roku 1910 11.

Ks. dr. Eustachy Chomin, egz. zast. katech. obrz. gr. kat. od roku 1916.

Stanisław Cygan, rzecz. naucz. od roku 1914, przydzielony do c. k. gimn. VI. we Lwowie.

Bronisław Faliński, zast. naucz. od 1915.

- Romuald Chymiakowski**, zast. naucz. od 1909—1911 i od roku 1915.
- Kazimierz Gorzejowski**, zast. naucz. od 1915.
- Bartłomiej Groch**, egz. zast. naucz. od 1911—1914.
- Michał Grzybiński**, zast. naucz. od 1916.
- Joachim Halbreich**, rzecz. naucz. od 1910.
- Teodor Hrabowycz**, prof. od 1910.
- Mieczysław Tadeusz Kalityński**, egz. zast. naucz. od 1911.
- Andrzej Kluk**, zast. naucz. od 1913, przydzielony do pryw. gimn. w Horodence.
- Jan Liszka**, rzecz. naucz. od 1911—1913.
- Maryan Maciejowicz**, rzecz. naucz. od 1913, przydzielony do filii c. k. gimn. w Samborze.
- Dr. Bertold Merwin**, rzecz. naucz. od 1911—1914, przydzielony do c. k. II. gimn. we Lwowie.
- Adam Mikołajewicz**, zast. naucz. od 1913—1916.
- Jan Odroń**, zast. naucz. od 1912—1916.
- Dr. Mendel Parnes**, prof. od 1912.
- Tadeusz Pelczarski**, prof. od 1916/17.
- Maryan Lesław Placzek**, egz. zast. naucz. od 1915—1917.
- Ks. Stanisław Popkiewicz**, zast. katech. obrz. rzym. kat. od 1916.
- Dr. Jan Poznański**, zast. naucz. od 1915.
- Józef Rączy**, zast. naucz. od 1916.
- Erwin Wincenty Schlingler**, rzecz. naucz. od 1911—1914.
- Włodzimierz Sołłohub**, zast. naucz. od 1911/12.
- Aleksander Stesłowicz**, zast. naucz. od 1916.
- Aleksander Tysowski**, rzecz. naucz. od 1/XI. 1912 do 5/II. 1913 roku.
- Alfred Ujejski**, rzecz. naucz. od 1914, przydzielony do c. k. gimn. I. w Stanisławowie.
- Paweł Piotr Vogel**, prof. od 1913.
- Atanazy Warchoła**, egz. zast. naucz. od 1914.
- Franciszek Warzel**, egz. zast. naucz. od 1909—1912.
- Szymon Zmarz**, zast. naucz. od 1913.

Nauczyciele pomocniczy:

- Nuchim Bauer**, naucz. szkoły lud. w Kamionce Strumiłowej, udzielał religii mojż. od 1909—1914.
- Ks. dr. Eustachy Chomin**, katecheta szkoły lud. w Kamionce Strumiłowej, uczył rel. obrz. gr. kat. od 1909.
- August Czosnykowski**, kierownik 6-klasowej szkoły męskiej w Kamionce Strumiłowej, uczył rysunków, kaligrafii i śpiewu od 1909—1916.
- Michał Lisowski**, naucz. szkoły męskiej w Kamionce Strumiłowej, uczył rysunków i śpiewu od 1912—1914.
- Ks. Stanisław Popkiewicz**, katecheta szkoły lud. w Kamionce Strumiłowej, uczył religii obrz. rzym. kat. od 1909.

W pierwszym roku istnienia gimnazjum pracowało oprócz dyrektora Szargi sześć sił nauczycielskich, w tem dwóch zast. naucz. (R. Chymiakowski i F. Warzel) i 4 siły pomocnicze: katecheci ks. St. Popkiewicz (dla religii rzym. kat.) i ks. E. Chomin (dla religii gr. kat.), tudzież kierownik szkoły męskiej A. Czosnykowski (dla kaligrafii, rysunków i śpiewu) i N. Bauer (dla religii mojż.). W roku 1910/11 skład grona nauczycielskiego powiększył się o 2 nauczycieli rzeczywistych (A. Borzemski i T. Hrabowycz) i egz. zastępcę nauczyciela (J. Halbreich). W roku 1911/12 ubyli z grona: A. Borzemski, przeniesiony do Tarnopola, R. Chymiakowski, przeniesiony do Tłumacza. Grono liczyło 13 sił oprócz dyrektora; powiększyło się o 2 nauczycieli rzeczywistych (E. Schlinglera i J. Liszkę), 1 egz. zast. naucz. (B. Grocha) i 2 nieegz. zast. (M. Kalityńskiego i W. Sołłohuba). W roku 1912/13 liczy grono 15 czynnych nauczycieli. Z grona ubyli zastępcy nauczycieli: W. Sołłohub, przeniesiony do Stanisławowa, F. Warzel, przeniesiony do Sokala. Do tutejszego Zakładu przybyli: 3 nauczyciele (E. Baczyński, M. Parnes, A. Tysowski), 1 zastępca nauczyciela: J. Odroń i nauczyciel pomocniczy:

M. Lisowski. W II. półroczu wszedł w skład grona, w miejsce przeniesionego do Stanisławowa A. Tysowskiego, zast. naucz. A. Mikołajewicz (przeniesiony z ruskiego gimnazjum w Stanisławowie). W roku 1913/14 Zakład liczył 17 sił nauczycielskich przez przybycie rzecz. naucz. P. Vogla i dwu zastępców nauczycieli: S. Zmarza i A. Warchoły.— Po wypędzeniu wroga rozpoczęto naukę 26 października 1915 i wprowadzono klasy t. zw. skombinowane. Skład grona zmienił się znacznie. Ubyli: dyrektor Szarga, który pełnił obowiązki kierownika c. k. I. gimn. pol. w Stanisławowie, E. Schlingler, przeniesiony do c. k. gimnazjum w Drohobyczu, B. Groch, zamianowany rzecz. nauczycielem w c. k. gimnazjum w Złoczowie, P. Vogel i Zmarz przydzieleni do gimnazjum Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej, A. Ujejski przydzielony do c. k. gimnazjum w Stanisławowie i St. Cygan przydzielony do c. k. gimn. we Lwowie, wskutek służby wojskowej: T. Hrabowycz, A. Warchoła, dr. M. Parnes (Legiony Polskie i Biuro Prasowe N. K. N.). W roku 1915/16 liczyło grono, oprócz kierownika 13 sił nauczycielskich, w tem 2 rzeczywistych nauczycieli, 2 egz. zast. naucz., 6 zast. naucz., 3 naucz. pomocniczych (ks. St. Popkiewicz, ks. E. Chomin, A. Czosnykowski). Do Zakładu przybyło 5 nowych zastępców: R. Chymiakowski, B. Faliński, K. Gorzejowski, dr. J. Poznański i egz. M. Placzek. Po przeniesieniu zast. A. Mikołajewicza skład grona nauczycielskiego zmniejszył się do liczby 12 (oprócz kierownika) w II. półroczu. W I. półroczu roku szkolnego 1916/17 Zakład liczył 14 nauczycieli, powiększywszy się o c. k. profesora Tadeusza Pelczarskiego, przydzielonego z c. k. gimnazjum w Stanisławowie i trzech zastępców nauczycieli: Michała Grzybińskiego, Józefa Rączego i Aleksandra Stęstowicza.

Z rozwojem Zakładu rośnie stale liczba uczniów, jak to wskazuje obok umieszczona tabela:

Rok szkolny	Liczba uczniów										Ogólna liczba uczniów
	Z pocz. r. szk.	Z końc. r. szk.	o b r z ą d k u			wedle jęz. ojczyst.			rusk.	niem.	
			rz. kat.	gr. kat.	ewang. mojżesz	polsk.	rusk.				
1909/1910	118	103	49	42	--	12	61	42	—	103	
1910/1911	178	163	73 ¹	68	—	21	94 ¹	68	—	163	
1911/1912	226	209	89 ^s	83	—	29	118 ^s	83	—	209	
1912/1913	273	254	116 ¹⁰	94 ²	—	40 ²	146 ¹²	94 ²	—	254	
1913/1914	332	297	136 ⁹	107 ³	—	40 ²	176 ¹¹	107 ³	—	297	
1915/1916	245	225	106	77	2	40	146	77	2	225	
											I. półr.
1915/1916	246	239	119	79	2	39	158	79	2	239	
											II. półr.

Gdy w roku 1909/10 Zakład liczy (biorąc pod uwagę końcowe dane) 103 uczniów, to w roku 1913/14 liczba ta prawie się potraja. Przeciętnie wzrastał Zakład o 40 uczących się rocznie. Po inwazyi rosyjskiej liczba ta spada o 70, a w II. półroczu 1915/16 do ilości 239, by na początku roku szkolnego 1916/17 osiągnąć sumę 264 uczniów. Wytlumaczenie tego stanu znajdujemy w poborach wojskowych tudzież ogólnych warunkach, wywołanych położeniem wojennem. Ciekawą też jest różnica między liczbą uczniów wpisanych z początkiem roku szkolnego, a klasyfikowanych przy końcu, która w roku 1909/10 wynosi 15, w drugim roku 15, w roku 1911/12 wynosi 17, w czwartym 19, w piątym wynosi 35, w pierwszym półroczu roku 1915/16 wynosi 20, w II. półroczu wynosi 7. Wzrost tej różnicy do podwójnej liczby w piątym roku istnienia Zakładu tłumaczy się większemi wymaganiami wyższej nauki szkolnej, której niedostatecznie przygotowane umysły podołać nie mogły.

Młodzież zamiejscowa mieszka na nielicznych tak zwanych stancyach, dozorowanych przez nauczycieli, gdzie za utrzymanie wynagradza, oprócz zapłaty pieniężnej (około 30 koron), darów w naturze, także pomocą w nauce, udzielaną dzieciom podnajemców. Większość młodzieży zamiejscowej przebywa w bursach: polskiej i ruskiej. Bursa im. Tadeusza Kościuszki, założona przez radcę Starkiewicza i dr. Gawlikowskiego, staje się od roku 1909 bursą gimnazyjalną, udzielając w roku 1909/10 utrzymania 16, w 1910/11 roku 32, w następnym roku 42, w czwartym 59, w piątym 75, w 1915/16 roku 45, w 1916/17 roku 36 uczniom. Niespożyte zasługi około rozwoju bursy położył niezapomniany opiekun i dobroczyńca młodzieży, starszy lekarz powiatowy, dr. E. Piotrowski, tragicznie zmarły dnia 7 maja 1916 jako ofiara szlachetnego zawodu. Czynności prefektów bursy pełnili profesorowie gimnazyjni, wśród których około umysłowego i moralnego

dobra wychowanków wielce się zasłużyli: prof. Fr. Warzel, Bartłomiej Groch i J. Odroń, a szczególnie obecny prefekt bursy, ks. Stanisław Popkiewicz, katecheta. — Bursa ruska im. „Proświty“, założona w roku 1909, pozostawała pod nadzorem prefektów-profesorów gimnazjalnych, od roku 1912 pod opieką prof. E. Baczyńskiego, udzielając w roku 1909/10 utrzymania 12, w drugim roku 31, w trzecim 42, w czwartym 46, w następnym 53, w 1915/16 roku 16, a w 1916/17 roku 24 wychowankom. Bursa im. Kaczkowskiego została w roku 1912 przez władze polityczne rozwiązana. Prosty, niewybredny sposób życia młodzieży ułatwia znacznie społeczeństwu pracę w kierunku niesienia pomocy materyalnej.

Wspomnienie należy się wreszcie tym z grona młodzieży, którym nieubłagana śmierć nie pozwoliła dożyć pierwszego egzaminu dojrzałości, zabierając ich, ku wielkiemu smutkowi rodzin, a żalowi Zakładu, który stracił w zmarłych pilnych i wzorowych uczniów. Oto ich imiona:

- Bł. p. **Horschowski Samuel**, ur. 1 sierpnia 1897 w Kamionce Strumiłowej, ucz. kl. I., zmarł dnia 23 grudnia 1909.
- Ś. p. **Rydza Teodor**, ur. 21 października 1898 w Mukaniu, ucz. kl. II., zmarł 11 grudnia 1911.
- Ś. p. **Leń Korneli**, ur. 26 września 1896 w Rudzie Sieleckiej, ucz. kl. III., zmarł 13 grudnia 1911.
- Ś. p. **Rzeczkowski Bronisław**, ur. 10 lipca 1898 w Kamionce Strumiłowej, ucz. kl. II., zmarł w lipcu 1912.
- Bł. p. **Gelber Benzion**, ur. 23 lutego 1899 w Kamionce Strumiłowej, ucz. kl. IV., zmarł 7 grudnia 1913.
- Ś. p. **Łukaszewski Józef**, ur. 4 kwietnia 1900, ucz. kl. III., zmarł 27 lutego 1914.
- Ś. p. **Śmiszkiewicz Michał**, ur. 2 grudnia 1900 w Kamionce Strumiłowej, ucz. kl. III., zmarł 13 maja 1914.

Ś. p. **Rybicki Adolf**, ur. 11 lutego 1897 w Sielcu Bieńkowym, ucz. kl. III., zmarł w czasie inwazyi w r. 1915.

Ś. p. **Biławecki Bazyli**, ur. 23 grudnia 1898 w Kamionce Strumiłowej, ucz. kl. V., zmarł 11 grudnia 1915.

*Z ran otrzymanych na polu walki, zmarli
w szpitalach wojskowych:*

Ś. p. **Kruczkowski Adam Jakób**, ur. 15 lipca 1894 w Rymanowie, b. ucz. kl. V., zmarł 11 grudnia 1916.

Ś. p. **Pańkiewicz Władysław**, ur. 25 marca 1896 w Kamionce Strumiłowej, b. uczeń kl. VI., zmarł w jesieni 1916.

Cześć Ich pamięci!

Wynik klasyfikacyi w latach 1909—1917.

Rok szkolny	Ogół uczn.	Chlubnie uzdolnieni	Uzdolnieni	Na ogół uzdolnieni	Nieuzdoln.	Nie klasyf.	Wyst. przed klasyfikac.	% złych lub nieklas. z o- gółu uczn.
1909/10	118	20	49	18	16	—	15	13'6
1910/11	178	24	98 ¹	11	28	1	15	17'7
1911/12	227	27 ⁷	126 ⁵	19 ⁵	27 ¹	2	14	12'8
1912/13	273	25 ²	177 ¹¹	22 ¹	26	—	19	9'5
1913/14	332	29 ⁵	201 ⁵	22 ¹	30 ³	2	33 ¹	9'6
1915/16 I. półrocze	245	7 ²	142 ¹⁰	13 ²	24 ²	21 ¹	20	18'3
1915/16 II. półrocze	246	18 ⁵	164 ⁸	23 ¹	15 ¹	3 ¹	5 ²	7'3

Powyższy obraz klasyfikacji ujawnia, że praca uczniów gimnazjum kamioneckiego odpowiadała na ogół stawianym wymaganiom, skoro procent nieuzdolnionych stale maleje. Najwyższy odsetek w I. półroczu 1915/16 tłumaczy się przerwą roczną w czasie inwazyi i ujemnym wpływem, jaki przymusowa bezczynność, odwyknienie od karności i systematycznej nauki szkolnej wywierały. Wynik końcowy tego roku wykazuje, że półroczne życie się ze szkołą spotęgowało obowiązkowość i wydajność pracy naszych uczniów. A pracy szkolnej jest wiele. Program nauk obejmuje: religię, z języków: język wykładowy polski, niemiecki, ruski, łaciński i grecki, historię i geografję, matematykę, fizykę i nauki przyrodnicze, propedeutykę filozoficzną, tudzież obowiązkowe przedmioty: rysunki w klasach niższych i kaligrafję w kl. II.

Zakład stara się o zaopatrzenie w odpowiednie środki naukowe, jak: obrazy, okazy, przyrządy, mapy, i t. p. Zbiory naukowe wcale bogate, ucierpiały poważnie w czasie wojny. Naukę czyniono pogładową zapomocą licznych wycieczek w okolice miasta (przyrodnicze i geograficzne); Zakład urządził także większą wycieczkę zbiorową młodzieży do Lwowa we wrześniu 1913, na wystawę pamiątek po roku 1863. — Celem ujednostajnienia i pogłębienia metody nauczania, urządzono w roku 1914 tak zwane „lekcye praktyczne“ ze wszystkich prawie przedmiotów, po których odbyły się ożywione konferencye grona nauczycielskiego.

Pocieszającym objawem jest budzenie się pracy samokształceniowej u uczniów tutejszych, czego wyrazem jest powstanie „Kółka literacko-naukowego“ w klasie VI. (pod kierownictwem prof. Kalityńskiego) i „Kółka polonistycznego“ w klasie VII. (pod kierownictwem prof. Chytniakowskiego). — Młodzież korzysta chętnie z biblioteki szkolnej: polskiej, ruskiej i niemieckiej, zdając sprawę z treści przeczytanych książek w t. zw. lekturze pry-

watnej. — Zakład zwiedzili JWPP. członkowie Rady szkolnej krajowej: inspektor krajowy dr. Jan Kopacz w roku 1910, inspektor krajowy dla nauki rysunków radca dworu Antoni Stefanowicz w roku 1914, tudzież inspektor krajowy dr. Karol Opuszyński w roku 1916.

W przekonaniu, że szkoła średnia dąży nie tylko do rozwoju intelektu młodzieży, lecz dbać również musi o kształcenie życia moralnego i uczuciowego swych wychowanków, Zakład od początku wytyczał swoje usiłowania w tym kierunku.

Uczucia religijne młodzieży pielęgnują praktyki religijne, poważnie i gorąco przez nią wykonywane; uczniowie uczęszczają w niedziele i święta po egzortach do kościółka i cerkwi w towarzystwie wszystkich nauczycieli; trzy razy do roku przystępują do św. Sakramentów. Ze względów sanitarnych, na mocy zezwolenia Konsystorza metropolitalnego, odbywały się przez pewien czas w roku 1916 nabożeństwa dla uczniów obrz. rzym.-kat. w sali szkolnej. Pocieszającym objawem jest samodzielne odwiedzanie świątyń i nadobowiązkowe korzystanie z Sakramentów św. w chwilach nie nakazanych przez przepisy szkolne.

Uczucia zbiorowe, patryotyczne budzi i krzewi Zakład, korzystając z każdej nadarzającej się sposobności. Prócz nauki szkolnej, która stara się zbliżyć do współczesnego życia narodowego, przyczyniają się do tego obchody i uroczystości szkolne, związane ze święceniem ważnych chwil dziejowych lub czerpieniem wybitnych wypadków współczesnych i zdarzeń z dziejów i życia państwowego monarchii austriacko-węgierskiej i narodu polskiego.

W kierunku budzenia uczuć społecznych naszej młodzieży działa istniejąca w Zakładzie czytelnia uczniów. Założona w roku 1913, a powołana z powrotem do życia w listopadzie 1916 roku, pozostaje pod opieką kuratora

prof. M. Kalityńskiego, któremu chętnie i życzliwie pomaga prof. J. Rączy. W wigilię dni wolnych od nauki szkolnej zbiera się młodzież w jednej z sal, by tam pod okiem nauczycieli oddać się godziwym rozrywkom: czytaniu książek i pism, grom towarzyskim, pogawędce i śpiewom zbiorowym. Liczba uczestników dochodzi czasem do 60 uczniów.

Zawiązana w styczniu 1917 roku uczelnia obok pomocy, jaką niesie korzystającej z niej młodzieży w kierunku naukowym, spełnia doniosłe zadanie moralne, gdyż kojarzy niejako uczących się ze szkołą, czyni ją ciepłym ogniskiem nauki i wychowania. Każdego dnia popołudniu, od godziny 4 do 8 zgromadzają się uczniowie (w liczbie około 50), by w ciepłej izbie i pod dozorem nauczycieli przygotować lekcję na dzień następnny.

Ducha ofiarności publicznej krzewią składki, urządzone za wiedzą Dyrekcyi na cele ogólne: humanitarne, państwowe i narodowe. Młodzież tutejsza, na ogół niezamożna, rzuca chętnie swój skromnie zaoszczędzony grosz do szkolnych skarbonek, by go poświęcić czy to na rzecz Legionów, Litwy cierpiącej, czy dla inwalidów i sierot po poległych, czy na biedne i głodne dzieci w naszym kraju, czy dla ubogich uczniów-kolegów gimnazjum kamionckiego, czy wreszcie subskrybować pożyczkę wojenną, lub ofiarować na rzecz „Czerwonego Krzyża“. Ogólna suma ofiar, złożonych na ogólne cele humanitarne od czasu wznowienia nauki w gimnazjum w październiku 1915 do końca stycznia 1917, w okrągłej kwocie 700 koron, świadczy dodatnio o szlachetnym sercu naszej młodzieży.

Warunki pomieszczenia gimnazjum nie pozwalały na systematyczne uprawianie nauki gymnastyki. Jednakże tak Dyrekcyja, jak i grono nauczycielskie bacznie zwracały uwagę na wychowanie fizyczne powierzanej sobie młodzieży, troszcząc się o jej zdrowie i rozwój sił cielesnych. Salę i wspaniałe przyrządy gimnastyczne zastąpiła wolna

przestrzeń dziedzińca szkolnego, wabiąca do siebie uczniów tak w porze zimowej, jak i letniej. Na każdą przerwę wybiegają chłopcy, by pod okiem nauczycieli zaczerpnąć tchu i oddać się przechadzce i rozmowom. Po inwazyi dziedzińiec uszczuplony rzędami cegieł, przygotowanych pod budowę gmachu szkolnego, zabraniam trzech czwartych dziedzińca w roku 1913/14 pod wspomnianą budowę, a obecnie pod wojskowe składy, nie dopuszcza uprawiania gier i zabaw ruchowych, n. p. piłki nożnej, krokieta, piłki ręcznej, wyścigów, musztry wojskowej, trzeciaka, żandarma i zbója i t. p., które żywo rozwijały się w latach 1911 do 1913. Ustawione na dziedzińcu poręcze i żerdzie choć w drobnej części zastąpiły brak przyrządów gimnastycznych.

Pielęgnowanie zdrowia skuteczniał też Zakład przez organizację wycieczek, poświęconych zabawie, w okolice miasta (na t. zw. Kamienną Górę, do lasku Obydowskiego, Tadańskiego, Dernowskiego lub Jazienickiego), lub też przedsięwziętych w celu uzmysłowienia teoretycznej nauki szkolnej przez naoczne oglądanie i badanie terenu, bogactwa roślinnego i zwierzęcego okolic nadbużańskich, pod kierunkiem profesorów geografii i nauk przyrodniczych (prof.: Warzła, Borzemskiego, Hrabowycza, Gröcha, Liszki i Vogla).

Żywo odczuwaną troskę o swój rozwój fizyczny, a płynącą z głębszego podłoża ideowego ujawniła młodzież, skupiająca się w bursie im. Tadeusza Kościuszki, przez samorzutne zorganizowanie oddziału Skautów, który w Zjeździe okręgowym „Sokoła“ w roku 1913 okazał sprawność i karność wojskową w pochodzie i ćwiczeniach.

Niemale znaczenie dla zdrowia młodzieży posiadało poświęcenie się jej pracy rolnej i ogrodowej; przed wojną uczniowie czyścili drzewa owocowe, sadzili warzywa w ogródku szkolnym; w maju i czerwcu 1916 roku pracowali, pod kierunkiem całego grona nauczycielskiego w ogrodzie dworskim w Kamionce Strumiłowej, w myśl

zezwoleń Wys. c. k. Rady szkolnej krajowej i zaproszenia władz wojskowych.

W czasie wakacji r. 1913 korzystało kilku uczniów o słabszym zdrowiu, a pochodzących z miasta, z łaskawie użytej gościny przez Panów właścicieli dóbr okolicznych, która zostawiła w sercach uczni gorące uczucie wdzięczności, a w świadomości dobrodziejów uznanie dla wartości moralnej wychowanków Zakładu.

Dbłość o rozwój fizyczny okazała szkoła przez udzielenie wsparcia pieniężnego kilku niezamożnym uczniom, dotkniętym poważną chorobą, przyczyniając się do pokrycia kosztów, związanych z pobytem w zdrojowiskach i miejscach kąpielowych.

Dr. Eugeniusz Piasecki, krajowy inspektor dla wychowania fizycznego, badając w roku 1914 stan tegoż w tutejszym Zakładzie, stwierdził z zadowoleniem, że gimnazjum czyniło dla sprawy wychowania fizycznego, co tylko było możliwym w warunkach jego istnienia i rozporządzalnych środków.

Wspomnieć też należy o pouczeniach i wskazówkach higienicznych, jakich nie szczędzą nauczyciele i Dyrekcyja w ogłaszanych okólnikach, zwłaszcza z okazji wybuchających chorób epidemicznych.

Dowodem dość zadowolającego stanu zdrowia jest mała stosunkowo ilość wypadków śmiertelności, bo 11 na z górą 1.370 ogółu młodzieży w latach 1909 do 1917, z czego 2 przypadają na śmierć gwałtowną, nie spowodowaną żadną chorobą fizyczną, zaś 4 — to ofiary epidemii tyfusu, która zabrała też 2 wychowanków bursy „Proświty“ w roku 1912.

Zakład średni w małym mieście musi wywierać wpływ na życie miejscowe; zasila inteligencyę szeregiem nauczycieli szkół średnich, ściągając młodzież kształcąca się, której utrzymanie i nauka oddziaływa także na rozwój ekonomiczny miasta, budzi wreszcie dumę z posiadania uczelni,

chęć, by wzrastała ku pożytkowi przyszłych pokoleń. Z uznaniem stwierdzić należy potęgujące się z każdym rokiem zainteresowanie społeczeństwa kamioneckiego istniejącym gimnazjum.

Obok materyjalnej pomocy, którą niezamożnej młodzieży gimnazyalnej niosą powiatowe władze (Starostwo, Rada powiatowa, Zwierzchność gminna, Kasa zaliczkowa), z radością powitać należy zawiązanie w grudniu 1916 r. „Towarzystwa Opieki nad młodzieżą“ pod przewodnictwem księdza katechety Stanisława Popkiewicza, które w głębszem zrozumieniu potrzeb materyjalnych i duchowych uczących się wychowanków, przystąpiło niezwłocznie do pracy. Skupione w Towarzystwie tem Panie rozdzielają codziennie herbatę z chlebem młodzieży uczęszczającej do uczelni i troszczą się o zaopatrzenie biednych uczniów w bieliznę, obuwie i ubranie.

Dowodem lepszego wnikania w zadania wychowawcze szkoły jest pilne uczęszczanie rodziców (zwłaszcza ze sfer mieszczańskich i włościańskich) na konferencye wywiadowcze i niejednokrotnie wypowiedziane zdania, które stwierdzają, że rodzicom i opiekunom — mimo ciężkie warunki życiowe — chodzi o wyniki pracy, o rozwój umysłowy dzieci, a nie tylko o świadectwo.

Troskę społeczeństwa zaznacza też poparcie moralne i materyjalne, udzielane przez właścicieli dóbr, władze rządowe i autonomiczne, przez towarzystwa humanitarne, tudzież wkładki członków, obywateli miejscowych, takim instytucjom, jak Towarzystwu Bursy polskiej im. T. Kościuszki, na którego czele obecnie stoi JWP. poseł dr. Stanisław Henryk hr. Badeni, szczerze i gorąco zajmujący się dobrem młodzieży, skupionej w internacie. Podobnego poparcia ze strony społeczeństwa doznaje Towarzystwo Bursy ruskiej im. „Proświty“.

Wybuch wojny światowej zaskoczył tak grono nauczycielskie jak i młodzież w połowie wakacyi roku szkol-

nego 1913/14. Uczniowie przebywali w domach rodzicielskich, większość profesorów używała wyczasów wakacyjnych poza Kamionką Strumiłową. Rozkaz mobilizacyjny powołał dwóch profesorów pod broń, a to: Teodora Hrabowycza i Atanazego Warcholę. Gdy serca zadrgały nadzieją ziszczenia z bronią w ręku nieprzedawnionej idei narodowej, garstka młodzieży, wychowanków tutejszego gimnazjum, zaciągnęła się w szeregi Legionów polskich. Szybko następowały po sobie wypadki wojenne. Od północy i wschodu zbliżały się armie rosyjskie, by po pamiętnej potyczce dnia 21 sierpnia 1914 zająć miasto na przeciąg 10 miesięcy. Na miejscu pozostał jeden z nauczycieli. Po pewnym czasie powrócił jeden z dawniejszych członków grona nauczycielskiego. Miasto przeszło pod rządy rosyjskie, które zupełnie nie troszczyły się o zakłady naukowe. W ubolewania godnym szale rabunkowym, w dniach rozluźnienia karnośći społecznej, ucierpiały też zbiory naukowe, a to głównie: gabinet przyrodniczy i fizykalny, księżnice: uczniów i nauczycielska. Znaleźli się jednak obywatele, którzy z troski o dobro publiczne starali się je ratować w budynku, w którym przez pewien czas mieściły się szpitale rosyjskie i biura zwierzchności gminnej. Im zawdzięczyć należy, że w porównaniu z innymi zakładami nawet w większych miastach, gimnazjum kamioneckie może się cieszyć swemi zbiorami, które ocalały po burzy najazdu wroga i dwumiesięcznych zapasów pod miastem. Zachowanie się młodzieży szkolnej w czasie inwazyi było poprawne; nie stroniła młodzież od praktyk religijnych, od pracy samokształceniowej, od pomocy rodzicom w polu czy w domu; trawiła ją przeważnie tęsknota do szkoły i nauki.

Po ustąpieniu wroga wielu uczniów, szczególnie najmniejszych, pospieszyło do szkół lwowskich, nie spodziewając się otwarcia gimnazjum w Kamionce Strumiłowej. W odczuciu żywotnej potrzeby powołała Wys. c. k. Rada

szkolna krajowa gimnazyum w Kamionce Strumiłłowej do życia, polecając prof. Chyimiakowskiemu, zamianowanemu do tutejszego Zakładu, przeprowadzić wpisy, które nadspodziewanie wykazały z górą 200 uczniów, chcących uczęszczać. Kierownikiem zamianowano prof. Henryka Krzyżanowskiego, kierownika pryw. gimnazyum w Zbarażu. Uroczystego otwarcia gimnazyum dokonano w dniu 24 października 1915 roku, w obecności delegata c. k. Rady szkolnej krajowej JWP radcy dr. F. Majchrowicza.

Zakład szybko się uzupełniał tak co do składu grona nauczycielskiego jak i zespołu uczniów; z początkiem grudnia liczba się ustaliła. Gimnazyum doszło do liczby 246 uczniów. W obywatelskim zrozumieniu żywotnej potrzeby młodzieży wprowadzono t. zw. klasy skombinowane, by wynagrodzić ubytek jednego roku szkolnego, tak, że w roku 1915/16 przerobiono po dwie klasy, z wyjątkiem normalnej klasy pierwszej. Młodzież starała się wszystkie siły w trudnych i ciężkich warunkach wyteńczyć, by zadość uczynić wymaganiom intensywnej pracy naukowej. Przy chętej pomocy grona nauczycielskiego sporządzono nowe inwentarze środków i przyrządów naukowych w gabinetach i księżnicach. Okazało się, że gimnazyum kamioneckie poniosło straty w ogólnej sumie 15.000 koron. Pierwsze półrocze zakończono 30 marca 1916. Drugie półrocze wobec rozpoczętej ofensywy Brusilowa, a na skutek telegraficznego rozporządzenia Wys. c. k. Rady szkolnej krajowej, „dla uspokojenia uczniów i uniezależnienia nauczycieli“, zakończono dnia 18 czerwca 1916.

Skład grona nauczycielskiego uległ zmianom, gdyż z pracujących w roku 1913/14 uczyło w roku 1915 tylko siedmiu nauczycieli (w tem 3 siły pomocnicze); resztę grona stanowili nauczyciele z miejscowości ewakuowanych lub przeniesieni z innych zakładów. Liczba nauczycieli z 13 w I. półroczu, zmniejszyła się w II. półroczu do 12. Pobory wojskowe uznały sześciu nauczycieli (E. Baczyń-

skiego, Romualda Chymiakowskiego, Bronisława Falińskiego, Kazimierza Gorzejowskiego, Adama Mikołajewicza i dr. Jana Poznańskiego) za zdolnych do służby wojskowej, których jednak reklamowano, jako niezbędnych w zawodzie nauczycielskim.

Z szeregów młodzieży ubyło wskutek poborów wojskowych: w I. półroczu roku szkolnego 1915/16 uczniów 21, urodzonych w 1897 roku 14, urodzonych w 1896 roku 6, urodzonych w 1895 roku 1, z tego obrządku: rzymsko-katolickiego 9, grecko-katolickiego 11, mojżeszowego 1; w II. półroczu 1915/16 uczniów 22, urodzonych w roku 1898, z tego obrządku: rzymsko-katolickiego 11, grecko-katolickiego 8, mojżeszowego 3; w I. półroczu 1916/17 roku uczniów 20, z tego obrządku: rzymsko-katolickiego 3, grecko-katolickiego 2, mojżeszowego 5, urodzonych w 1898 roku 5, urodzonych w 1897 roku 4, urodzonych w 1895 roku 1; w II. półroczu 1916/17, urodzonych w 1899 roku, powołano 17 uczniów, z tego obrządku: rzymsko-katolickiego 8, grecko-katolickiego 7, mojżeszowego 2.

Tabele na str. 24—28 podają nazwiska uczniów, odbywających służbę wojskową:

Uczniowie z roku 1913/14.

L. p.	Imię i nazwisko	Klasa	Formacja wojska i stopień	Odznaczenie	Ranny, zginął, w niewoli
1	Adler Jakób	IV.	80 p. p.		
2	Białowas Andrzej	III.	19 p. obr. kraj.		
3	Bodakowski Feliks	V.		bronz. medal waleczn.	
4	Chomin Aleksy	II.	telegrafista, kapral		
5	Chudziakiewicz Mikołaj	V.			
6	Dacyszyn Mikołaj	V.			
7	Distenfeld Izrael	IV.	19 p. obr. kr., chorąży telegrafista, oddz. 88	bronz. medal waleczn.	
8	Dorosz Łukasz	V.			
9	Drozd Włodzimierz	V.			
10	Jakobsche Andrzej	V.	41 p. p		
11	Jazienicki Bronisław	IV.			w niewoli włoskiej
12	Korolewicz Tymoteusz	V.			
13	Kruczkiewicz Stefan	V.			
14	Kruczkowski Adam Jakób	V.			
15	Ptaszek Stanisław	III.	36 p. p.		
16	Marek Wawrzyniec	II.	Leg. p., 4 p., plutonow. Legiony polskie		ranny, † w szp. ³⁰ /8 1916
17	Piaseczyński Karol	V.			
18	Ryczel Tadeusz	V.	35 p. obr. kraj, kapral	bronz. medal waleczn.	ranny
19	Riznyk Michał	IV.			
20	Swilkowski Wacław	IV.	Legiony polskie		

Uczniowie z roku 1915 16 -- I. półrocze.

L. p.	Imię i nazwisko	Klasa	Formacya wojska i stopień	Odnaczenie	Ranny, zginął, w niewoli
1	Aponiuk Bazyli	VI.	35 p. obr. kraj.		
2	Białowąg Zygmunt	VI.	15 p. p., kapral		
3	Bratasz Grzegorz	IV.			
4	Czanyż Teodor	V.	58 p. p.		
5	Dziuba Piotr	VI.	58 p. p.		
6	Friedhoffer Józef Wolf	V.	31 p. strzelców		
7	Gazdecki Michał	V.	36 p. obr. kraj.		
8	Kinczyk Wawrzyniec	V.			
9	Kruszelnicki Bazyli	V.	24 p. p.		
10	Lewicki Jan	V.	24 p. p.		
11	Lubieniuk Bronisław	V.	Kom. obw. Piotrków		
12	Łabaj Teodor	VI.	24 p. p., Kadettaspir.		
13	Łemiszka Jan	VI.	36 p. obr. kraj.		
14	Ofeksyzyn Szymon	VI.	24 p. p., plutonowy		
15	Pałamar Stefan	VI.	35 p. p.		
16	Pankiewicz Władysław	VI.	22 p. obr. kraj.		
17	Ross Jan	VI.			
18	Semmer Jan	VI.	41 p. p.		
19	Stadki Władysław	VI.			
20	Szyszka Jan	IV.			
21	Trojan Julian	V.	35 p. obr. kraj.		
					ranny, zmarł w szpitalu.

Uczniowie z roku 1915/16 — II. półrocz.

L. p.	Imię i nazwisko	Klasa	Formacya wojska i stopień	Odznaczenie	Ranny, zginął, w niewoli
1	Chrzyszcz Izydor Edmund	VI.	41 p. p.		
2	Dzik Franciszek	VII.	15 p. p.		
3	Dzik Józef	VII.	55 p. p.		
4	Fik Włodzimierz	V.	19 p. obr. kraj.		
5	Franciszkievicz Michał	VI.	41 p. p.		
6	Friedhoffer Izak	V.	35 p. obr. kraj.		
7	Kowal Józef	V.	55 p. p.		
8	Kowaluk Roman	IV.	41 p. p.		
9	Kromer Stanisław	VI.	15 p. p.		
10	Kruczkowski Kazimierz	VI.	15 p. p.		
11	Kruk Władysław	VI.	15 p. p.		
12	Malec Edward Stanisław	IV.	80 p. p.		
13	Melnyk Paweł	VI.	95 p. p.		
14	Mroczkowski Karol	VI.	15 p. p.		
15	Pankow Eustachy	V.	15 p. p.		
16	Pawer Oryasz	IV.	35 p. obr. kraj.		
17	Sajkiewicz Piotr	VI.	36 p. obr. kraj.		
18	Sereda Bazyli	VI.	Strzelcy ruscy		
19	Smoliński Stanisław	VII.	24 p. p.		
20	Waltsch Józef	VI.	35 p. obr. kraj.		
21	Zawadzki Józef	VII.	34 p. obr. kraj.		
22	Zeleny Bazyli	VI.	19 p. obr. kraj.		

Uczniowie z roku 1916 17 — I. półrocze.

L. p.	Imię i nazwisko	Klasa	Formacya wojska i stopień	Odnaczenie	Ranny, zginął, w niewoli
1	Adamowicz Leon	VI.	35 p. obr. kraj.		
2	Adler Rubin Menachim	V.	80 p. p.		
3	Bandler Pinkas	VII.	80 p. p.		
4	Distenfeld Kune	VIII.	80 p. p.		
5	Gromadzki Andrzej	VI.	55 p. p.		
6	Litwin Mikołaj	VII.	80 p. p.		
7	Stolzenberg Abraham J.	VII.	76 p. p.		
8	Wickenhäuser Juliusz A	V.	35 p. obr. kraj.		
9	Wittin Jakob Wilhelm	VIII.	35 p. obr. kraj.		
10	Worona Jan	VII.	35 p. obr. kraj.		

Uczniowie z roku 1916 17 — II. półroczcie.

L. p.	Imię i nazwisko	Klasa	Formacya wojska i stopień	Odznaczenie	Ranny, zginął, w niewoli
1	Budina Wacław Józef	V.	35 p. obr. kraj.		
2	Chaba Jan	VI.	35 p. obr. kraj.		
3	Chomin Włodzimierz	VII.	80 p. p.		
4	Diamand Wolf	VII.	35 p. obr. kraj.		
5	Dofczek Stanisław	V.	35 p. obr. kraj.		
6	Kaliszczak Karol	VIII.	35 p. obr. kraj.		
7	Kruczkowski Zygmunt	VII.	36 p. obr. kraj.		
8	Niemand Józef	VI.	35 p. obr. kraj.		
9	Ostrowicz Tadeusz	V.	80 p. p.		
10	Parandził Michał	IV.	24 p. p.		
11	Polityło Julian	VI.	80 p. p.		
12	Pomes Stanisław	V.	35 p. obr. kraj.		
13	Reichert Władysław	VIII.	80 p. p.		
14	Stocki Józef	VI.	35 p. p.		
15	Szporluk Bazyl	VII.	80 p. p.		
16	Teśluk Michał	VII.	80 p. p.		
17	Zatchej Leopold	VII.	35 p. obr. kraj.		

Ogólna liczba uczniów gimnazjum kamioneckiego odbywających służbę wojskową wynosi 90, co wobec ogółu uczniów z roku 1913/14 czyni 29·97%; w Legionach polskich służy 3, w oddziałach Strzelców ruskich 1, odznaczenie otrzymało 2 uczniów, zmarło z ran 2.

Z grona nauczycielskiego pełnią służbę wojskową następujący profesorowie: Teodor Hrabowycz, podoficer rachunkowy, odznaczony srebrnym krzyżem zasługi z koroną na wstędze medału waleczności, dr. Mendel Parnes w Legionach polskich i Atanazy Warchoła, którego miejsce pobytu jest nieznane. Z dawniejszych nauczycieli Zakładu wyróżnił się w służbie wojskowej profesor Franciszek Warzel, odznaczony wojskowym krzyżem zasługi III. kl. z dekoracją wojenną. — Tomasz Związek, sługa szkolny, przebywa w niewoli rosyjskiej.

Młodzież kamionecka ulega wpływowi wypadków wojennych, okazując wiele patriotyzmu, ofiarności publicznej, zrozumienia doniosłych chwil w życiu społeczeństwa. Utrzymuje serdeczny stosunek z kolegami, odbywającymi służbę wojskową, przez obfitą a ciekawą korespondencję. Odezwy państwa i społeczeństwa, wzywające do ofiar na cele związane z losami wojny, żywy oddźwięk budzą w sercach; świadectwem tego ofiarności publicznej naszej młodzieży. I tak: na III. i IV. pożyczkę wojenną zebrano 200 koron, na V. pożyczkę wojenną 50 koron, które przeznaczono na „Fundusz im. dyr. Szargi“. Na Czerwony Krzyż złożyli uczniowie w 1915/16 roku 118·85 koron, w roku 1916/17 do końca stycznia 103·28 koron. Na biedne dzieci, w myśl odezwy JE. p. Namiestnika, 91·66 koron. Na ubogich uczniów do puszek szkolnych zebrano w roku 1916 do końca stycznia 1917 roku 89·44 koron. Prócz tego młodzież szkolna uczestniczyła w zbiorce metali, tudzież złota, w myśl hasła: „złoto za żelazo“ (pod kierunkiem prof. Gorzejowskiego), w zbiorce gałganów i szmat (150 kg.), pokrzywy i kasztanów (50 kg.), zuży-

tego papieru — 200 kg. (pod kierownictwem prof. Chy-miakowskiego). Działalność młodzieży gimnazjalnej w ty-godniu Czerwonego Krzyża przyniosła temu Stowarzysze-niu przez rozsprzedaż odznak i zbiórkę uliczną 1.100 kor. Na rzecz Książęco - Biskupiego Komitetu zebrano, wraz z gronem nauczycielskiem, w lutym 1917 roku sumę 89·30 koron. Ponadto składała młodzież obfite datki na rzecz Legionów, wdów i sierót po żołnierzach, Litwy, na cele proklamowanego państwa polskiego i t. p.

Na wiosnę 1916 roku brała młodzież gromadnie udział w pracy rolnej.

W roku szkolnym 1916 17 założono w gimnazyum „Kronikę szkolną“ i „Księgę bohaterów“ (prowadzi ją prof. Kalityński), tudzież „Archiwum wojenne“ (pod kie-rownictwem prof. Falińskiego), na które składają się dary pamiątkowe uczniów, nauczycieli i publiczności.

Uroczyscie obchodzono proklamację Państwa pol-skiego. Uczczono też zgon ś. p. Cesarza Franciszka Jó-zefa I. i ś. p. Henryka Sienkiewicza nabożeństwem i od-powiedniami porankami.

Na skutek okólnika Rady szkolnej krajowej, po urzą-dzonej w dniu 5 listopada 1916 roku konferencyi rodzi-cielsko - nauczycielskiej, powołano do życia „Czytelnię uczniów“ (pod opieką profesorów: Kalityńskiego i Rączego) i „Uczelnię“, pozostającą pod dozorem wszystkich nau-czycieli.

Tak Zakład, świadomy swych zadań wychowawczych, usiłuje współżyć ze społeczeństwem w ciężkich latach wojny światowej. Grono nauczycielskie, nawiązując treść nauki szkolnej do współcześnie przeżywanym wypadków wojennych, wpaja zarazem w dusze młodzieży przekonanie, że obowiązkowa praca szkolna, której nawet w zgiełku oręża, wśród powszechnej niedoli winna oddać największą część swych sił — to właściwy czyn obywatelski kształ-cącej się młodzieży, ziarno posiane na skrwawioną

i udreżoną ziemię ojczystą pod zasiew błogosławionego — da Bóg — pokoju.

Nakreślony obraz ośmioletniej działalności gimnazjum kamioneckiego stwierdza, że istnienie tego Zakładu uzasadnione jest choćby wynikami pracy i przetrwaniem ciężkich chwil w dziejach społeczeństwa. Położenie miasta nad rzeką, która w usiłowaniach ekonomicznego odrodzenia kraju odegra jako dopływ Wisły niemałą rolę, w północno-wschodnim kącie Galicyi, odciętym długie czasy od stolicy kraju i najbliższych większych środowisk (jak Brody, Złoczów, Sokal, Tarnopol) brakiem odpowiednich dróg kolejowych i kołowych, fakt, iż mimo te niedogodne warunki znaczna ilość młodzieży z tutejszego powiatu zasilala szeregi okolicznych szkół średnich — te wszystkie czynniki przemawiały na korzyść głosów miejscowych, starających się o utworzenie gimnazjum w Kamionce Strumiłowej. Ośmioletnie dzieje, wzrost Zakładu, zwycięskie przetrwanie najcięższych chwil w okresie wstrząśnień krajowych i zmagania się światowej wichury wojennej u granic miasta, ożywiona działalność wychowawczo-kształcąca i wyniki jej, streszczane w obrazach ocen klasyfikacyjnych, zapał i energia pracy umysłowej, ozywające kształcąca się młodzież, wreszcie zajęcie się społeczeństwa miejscowego — to wszystko udowadnia konieczność istnienia szkoły średniej w Kamionce Strumiłowej.

CZEŚĆ URZĘDOWA.

I. Skład grona nauczycielskiego w r. szk. 1916/17.

a) Dla nauki obowiązkowej.

Dyrektor Zakładu.

- Szarga Stanisław**, c. k. dyrektor w VII randze, członek c. k. Rady szkolnej okręgowej, przydzielony jako kierownik od r. szk. 1915/16 do c. k. II. gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie.
- Krzyżanowski Henryk**, kierownik, c. k. profesor w VIII. randze, uczył w II. półroczu języka greckiego w klasie IV. ₅ — tygodniowo godzin 5.

Profesorowie i nauczyciele.

- Baczyński Eugeniusz**, c. k. profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego, gospodarz klasy VIII., uczył matematyki w kl. V. ₃, VI. ₃, VII. ₃, VIII. ₂, fizyki w kl. III. ₂, V. ₁, VII. ₄, VIII. ₃ — tygodniowo godzin 21.
- Cygan Stanisław**, c. k. rzecz. nauczyciel, przydzielony do c. k. VI. gimnazjum we Lwowie.
- Halbreich Joachim**, c. k. rzecz. naucz., zawiadowca biblioteki niemieckiej uczniów, gospodarz klasy VI., uczył w I. półroczu języka niemieckiego w kl. I. ₅, III. ₄,

- VI. ₄, VIII. ₄ — tygodniowo godzin 17; — w II. półr. języka greckiego w kl. V. ₅, języka niemieckiego w kl. I. ₅, III. ₄, VI. ₄, VIII. ₄ — tygodniowo godz. 22.
- Hrabowycz Teodor**, c. k. profesor — pełni służbę wojskową.
- Maciejowicz Maryan**, c. k. rzecz. naucz., przydzielony do filii c. k. gimnazjum w Samborze.
- Merwin Bertold**, c. k. profesor, przydzielony do c. k. II. gimnazjum we Lwowie.
- Dr. Parnes Mendel**, c. k. profesor, pełni służbę wojskową w Legionach polskich.
- Petczarski Tadeusz**, c. k. profesor w VIII. randze, przydzielony do tutejszego Zakładu z c. k. I. gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie, gospodarz klasy VII., uczył języka łacińskiego w kl. VII. ₅, VIII. ₅, języka greckiego VII. ₄, VIII. ₅ — tygodniowo godzin 19.
- Ujejski Alfred**, c. k. profesor, przydzielony do c. k. II. gimn. z polsk. jęz. wykł. w Stanisławowie.
- Vogel Fawel**, c. k. profesor, pełnił za urlopem obowiązki nauczycielskie w prywatnem gimnazjum realnem T. S. L. w Białej.

Zastępy nauczycieli.

- Ks. dr. Chomin Eustachy**, egzam. zast. katech. gr.-kat., uczył religii gr.-kat. w kl. I. ₂, II. ₂, III. ₂, IV. ₂, V. ₂, VI. ₂, VII. ₂, VIII. ₂ i wygłaszał w niedziele i święta egzortę — tygodniowo godzin 18.
- Chyimiakowski Romuald**, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki uczniów, gospodarz klasy III., uczył języka polskiego w kl. II. ₄, VII. ₃, języka łacińskiego I. ₆, III. ₆, języka greckiego III. ₅, historii III. ₂ — tygodniowo godzin 26.
- Faliński Bronisław**, zastępca nauczyciela, zawiadowca gabinetu historyczno-geograficznego, gospodarz kl. V.

w II. półroczu, uczył historii w kl. V. ₃, VI. ₃, VII. ₄, VIII. ₃, geografii I. ₂, II. ₂, III. ₂, IV. ₃, V. ₁, VI. ₂ — tygodniowo godzin 25.

Gorzejowski Kazimierz, zastępca nauczyciela, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył matematyki w kl. I. ₃, II. ₃, III. ₄, IV. ₃, fizyki IV. ₃, historii naturalnej I. ₂, II. ₂, V. ₃, VI. ₂ — tygodniowo godzin 25.

Grzybiński Michał, zastępca nauczyciela, uczył kaligrafii w kl. I. ₁, rysunków I. ₂, II. ₂, III. ₂, IV. ₂ — tygodniowo godzin 9.

Kalityński Mieczysław, egzam. zast. naucz., zawiadowca biblioteki nauczyciel., gospodarz klasy III., uczył w I. półroczu języka polskiego w kl. III. ₃, VI. ₄, niemieckiego II. ₄, IV. ₄, V. ₄, VII. ₄ — tygodniowo godzin 22; — w II. półroczu uczył języka polskiego w kl. III. ₃, VI. ₃, VIII. ₄, niemieckiego II. ₄, IV. ₄, V. ₄, VII. ₄ — tygodniowo godzin 26.

Kluk Andrzej, zastępca nauczyciela, pełni służbę wojskową (w niewoli rosyjskiej).

Odroń Jan, zastępca nauczyciela, pełnił za urlopem obowiązki nauczycielskie w prywatnym gimnazjum realnym T. S. L. w Białej.

Placzek Marian, egzam. zast. naucz., gospodarz klasy V., uczył w I. półroczu języka polskiego w kl. V. ₃, VIII. ₅, greckiego IV. ₅, V. ₅ — tygodniowo godzin 18.

Ks. Popkiewicz Stanisław, zast. katech. obrz. rzym.-kat., uczył religii rzym.-kat. w kl. I. ₂, II. ₂, III. ₂, IV. ₂, V. ₂, VI. ₂, VII. ₂, VIII. ₂ i wygłaszał w niedziele i święta egzortę — tygodniowo godzin 18.

Dr. Poznański Jan, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki polskiej uczniów, gospodarz klasy IV., uczył w I. półroczu języka polskiego w kl. IV. ₃, łacińskiego II. ₆, IV. ₆, historii II. ₂, III. ₂, propedeutyki filozoficznej VII. ₁, VIII. ₂ — tygodniowo godzin 22; — w II. półroczu uczył języka polskiego

w kl. IV. ₃, V. ₃, łacińskiego II. ₆, IV. ₆, historii II. ₂, III. ₂, propedeutyki filozoficznej VII. ₁, VIII. ₂ — tygodniowo godzin 25.

Rączy Józef, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I., uczył języka polskiego w kl. I. ₃, łacińskiego V. ₆, VI. ₆, greckiego VI. ₅, historii I. ₂ — tyg. godzin 22.

Stesłowicz Aleksander, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki ruskiej uczniów, uczył języka ruskiego w kl. I. ₂, II. ₂, III. ₂, IV. ₂, V. ₂, VI. ₂, VII. ₂, VIII. ₂, — tygodniowo godzin 16.

Warchoła Atanazy, egzaminowany zastępca nauczyciela, pełni służbę wojskową.

Zmarz Szymon, zastępca nauczyciela, pełnił za urlopem obowiązki nauczycielskie w prywatnem gimnazyum realnem T. S. L. w Białej.

Nauczyciele pomocniczy.

Halbreich Joachim, j. w., uczył religii mojżeszowej w kl. I. ₁, II. ₁, III. ₁, IV. ₁, V. ₁, VI. ₁, VII. ₁, VIII. ₁ — tygodniowo godzin 8.

b) Dla nauki nadobowiązkowej.

Faliński Bronisław, j. w., uczył dziejów ojczyстых w klasie VIII. — tygodniowo godzina 1.

Służba szkolna.

Furmanek Karol, pomocniczy sługa szkolny.

Kosterski Franciszek, pomocniczy sługa szkolny.

II. Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem w r. szk. 1916/17.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 20 sierpnia 1916 L. 16936/IV. zatwierdza w zawodzie nauczycielskim Eugeniusza Baczyńskiego, rzecz. naucz. tutejszego Zakładu, nadając mu tytuł c. k. profesora.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 31 sierpnia 1916 L. 15911/IV. udziela Szymonowi Zmarzowi, zast. naucz. i Pawłowi Voglowi, rzecz. naucz. tutejszego Zakładu urlopu na r. szk. 1916/17, celem pełnienia obowiązków naucz. w pryw. gimn. realn. T. S. L. w Białej.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 31 sierpnia 1916 L. 16735/IV. udziela zast. naucz. tutejszego Zakładu Janowi Odroniowi urlopu na r. szk. 1916/17, celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w pryw. gimn. realn. T. S. L. w Białej.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 28 sierpnia 1916 L. 17671/IV. przydziela do tutejszego Zakładu Michała Grzybińskiego, zastępcę naucz. w c. k. gimnazjum w Tłumaczu.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 25 września 1916 L. 19860/IV. przyznała pierwszy dodatek pięcioletni Pawłowi Voglowi, rzecz. naucz. tutejszego Zakładu, pełniącemu obowiązki nauczycielskie w pryw. gimn. realn. T. S. L. w Białej.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 30 września 1916 L. 21186/IV. przydziela do tutejszego Zakładu Aleksandra Stesłowicza zast. naucz. c. k. gimn. z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 2 października 1916 L. 21281/IV. przydziela do tutejszego Zakładu Tadeusza Pelczarskiego, profesora c. k. I. gimnazjum z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 2 października 1916 L. 10036 IV. zamianowała kandydata stanu nauczycielskiego Józefa Rączego, zastępcą nauczyciela w tutejszym Zakładzie. Przysięgę służbową złożył 16 października 1916 roku.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 3 października 1916 L. 14859 IV. zamianowała ks. Stanisława Popkiewicza, zastępcą naucz. religii rzym.-kat. i ks. Eustachego Chomina zastępcą naucz. religii gr.-kat. w tutejszym Zakładzie. Przysięgę służbową złożyli 14 października 1916 roku.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 6 stycznia 1917 L. 27788 IV. przeniosła zastępcę nauczyciela w tutejszym Zakładzie Maryana Placzka, w tym samym charakterze do c. k. szkoły realnej w Żywcu.

C. k. Rada szkolna kraj. rozp. z 15 stycznia 1917 L. 27305 IV. zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim Pawła Vogla, rzeczywistego nauczyciela tutejszego Zakładu i nadała mu tytuł c. k. profesora.

C. k. Rada szkolna krajowa rozporz. z 3 maja 1917 L. 8391 IV. zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim Alfreda Ujejskiego, rzeczywistego nauczyciela tutejszego Zakładu i nadała mu tytuł c. k. profesora.

III. Plan nauki.

Przedmiotów obowiązkowych udzielano według planu nauki, ogłoszonego rozp. c. k. Rady szk. kraj. z 2 sierpnia 1909 L. 44242. Nauka języków: polskiego i ruskiego odbywała się według planów zatwierdzonych przez c. k. Radę szk. kraj. 21 lipca 1913 L. 10086 IV., 31 grudnia 1913 L. 22209 IV. i przez c. k. Minist. Wyzn. i Ośw. 4 czerwca 1913 L. 2598, 18 listopada 1913 L. 25853.

Z powodu wielkich zaległości w materiale naukowym z r. szk. 1915/16, który wskutek wypadków wojennych zamknięto 18 czerwca 1916 r., c. k. Rada szk. kraj. rozp. z 30 sierpnia 1916 L. 13453 IV. pozwoliła na dodanie godzin nadliczbowych w niektórych przedmiotach.

Wykaz lektury obowiązkowej.

a) Język polski.

Klasa V. Lektura szkolna: Wypisy, Pan Tadeusz, Zemsta, Makbet. — Lektura domowa: Potop, Pan Wołodyjowski.

Klasa VI. Lektura szkolna: Wypisy, Kochanowskiego: Odprawa posłów greckich, Treny, Paska: Pamiętniki, Krasickiego: Przypadki M. Doświadczyńskiego, Zabłockiego: Sarmatyzm, Niemcewicza: Powrót posła. — Lektura domowa: Kraszewskiego: Powrót do gniazda, Skargi: Kazania sejmowe, Kitowicza: Opis obyczajów i zwyczajów za Augusta III., Zabłockiego: Zabobonnik.

Klasa VII. Lektura szkolna: Wypisy, Paska: Pamiętniki, Krasickiego: Przypadki M. Doświadczyńskiego, Niemcewicza: Powrót posła, Mickiewicza: Konrad Wallenrod, Dziady (część III.), Słowackiego: Kordyan, Anelli, Lilla Weneda. — Lektura domowa: Kitowicza: Opis obyczajów i zwyczajów za Augusta III., Felińskiego: Barbara Radziwiłłówna, Mickiewicza: Ballady i romanse, Dziady (część I., II., IV.), Słowackiego: Marya Stuart, Balladyna, Korzeniowskiego: Spekulant, Nowele Prusa i Żeromskiego.

Klasa VIII. Lektura szkolna: Wypisy, Malczewskiego: Marya, Słowackiego: Kordyan, Lilla Weneda, Anelli, Krasińskiego: Nieboska komedia, Irydyon, Przedświt, Psalm dobrej woli, Romanowskiego: Dziewczę z Sącza. — Lektura domowa: Goszczyńskiego: Zamek kaniowski, Słowackiego: Balladyna, Korzeniowskiego: Kol-

lokacya, Spekulant, Orzeszkowej: Nad Niemnem, Wyspiańskiego: Warszawianka, Wesele.

b) Język ruski.

Klasa V. Lektura szkolna: Читанка, Слово о полку Ігоревім, оповідання Вовчка. — *Lektura domowa:* Франка: Захар Беркут, Грабовича: Марта Борцяка.

Klasa VI. Lektura szkolna: Читанка, Слово о полку Ігоревім, виїмки з літописні. — *Lektura domowa:* Чорна Рада, оповідання Вовчка.

Klasa VII. Lektura szkolna: Читанка, Виїмки з літописні і народної усної словесности. — *Lektura domowa:* Гальцька Острожка, вибрані твори Франка і Коцюбинського.

Klasa VIII. Lektura szkolna: Твори Котляревського, Квітки, Шевченка, Шашкевича, Кудіря. — *Lektura domowa:* Твори Квітки, Шевченка, Кобилянського і інші.

c) Język niemiecki.

Klasa V. Lektura szkolna: Wypisy, Goethe: Hermann und Dorothea, Chamisso: Peter Schlemihl. — *Lektura domowa:* Hebel: Schatzkästlein des rheinischen Hausfreundes.

Klasa VI. Lektura szkolna: Goethe: Hermann und Dorothea, Lessing: Minna von Barnhelm. — *Lektura domowa:* Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts, Körner: Zriny.

Klasa VII. Lektura szkolna: Wypisy, Lessing: Minna von Barnhelm, Schiller: Die Jungfrau von Orleans, Goethe: Torquato Tasso. — *Lektura domowa:* Schiller: Wilhelm Tell, Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts.

Klasa VIII. Lektura szkolna: Schiller: Maria Stuart, Grillparzer: Die Ahnfrau. — Lektura domowa: Goethe: Götz von Berlichingen, Goethe: Egmont.

d) Język łaciński.

Klasa III. Dr. W. Krajewski: Czytania łacińskie; Nepos, Cimón, Miltiades, Aristides, Temistocles, Hannibal, Epaminondas. Nadto wyjątki z Pliniusza, Cicerona, Cezara, Justinusa, Liwiusza.

Klasa IV. Caesar: Commentarii de bello Gallico ks. I, IV. i VII. (c. 1 — 30); dr. W. Krajewski: Czytania łacińskie, ustępy Liwiusza, Pliniusza, Cicerona, Paterculusa.

Klasa V. Caesar: Commentarii de bello Gallico ks. I. (34 — 54); Ovidius: Metamorph. I. (89 — 191, 244 — 355, 381 — 415), VII. (182 — 235); Tristia: IV. (10); Fasti: II. (83 — 113); Livius: Ab. u. c. I. (8, 13, 15 — 16, 18 — 21, 42 — 44), II. (31 — 33), V. (47 — 49).

Klasa VI. Livius: Ab. u. c. I. (8, 13, 18 — 21, 42 — 44, 56); Sallustius: Bell. Jug. (13 — 36); Vergilius: Aen. I. (1 — 304, 418 — 642, 725 — 756); Ecl. I.

Klasa VII. Cicero: De imp. Ca. Pompei; Laelius: De amicitia; Vergilii: Aeneis I. I., VI.; Ecl. I.

Klasa VIII. Cicero: Laelius i pisma retoryczne w wyjątkach; Horatius: Carminum I. — IV., Epody, Sermonum I. I., Epist. I., 1.; Tacitus: Annalium I. I. i Germania.

e) Język grecki.

Klasa V. Xenophontis: Anab. I. 1, 2 (1 — 5), 3, 4 (1 — 4, 5 — 9, 11 — 19), 6, 7, 8; Homera: Iliada I. (1 — 427), III. (1 — 312).

Klasa VI. Homeri: Ilias I. (1 — 306), VI. (390 — 502), Herodoti Hist. V. (100 — 105), VI. (94 — 120), VII. (1, 20, 21, 44, 45, 56, 101 — 105, 131 — 143, 202 — 231); Plutarch, Demosth. i Cicero w wyjątkach.

Klasa VII. Homeri: Ilias I. III. (3), Odyssea I. I., VI., IX.; Demosthenis: Philipp I.

Klasa VIII. Demosthenis: Philipp I.; Platonis: Apologia; Sophoclis: Antigone; Homeri: Odyssea I. XX.

Wykaz przerobionego materiału.

a) Z religii mojżeszowej.

Klasa I. Historia biblijna od stworzenia świata do śmierci Mojżesza. Tłumaczenie modlitwy porannej.

Klasa II. Dzieje biblijne od Jozuego do podziału państwa. Tłumaczenie modlitwy wieczornej i błogosławieństw.

Klasa III. Dzieje biblijne od podziału państwa do Aleksandra Wielkiego. Tłumaczenie modlitwy na sobotę i hymnu dziękczynnego.

Klasa IV. Dzieje pobiblijne: Żydzi pod panowaniem Ptolemeuszów, Seleucydów i Makabeuszów. Tłumaczenie modlitw na święta.

Klasa V. Dzieje pobiblijne: Żydzi pod panowaniem rzymskiem, do upadku państwa żydowskiego. Wybór ustępów z ksiąg Mojżeszowych, z objaśnieniami.

Klasa VI. Dzieje pobiblijne od zburzenia drugiej świątyni do VI. wieku. Wybór psalmów, z objaśnieniami.

Klasa VII. Dzieje Żydów na Wschodzie i Zachodzie od VI. wieku do wypędzenia ich z Hiszpanii. Wybór ustępów z ksiąg Proroków, z objaśnieniami.

Klasa VIII. Dzieje Żydów do czasów najnowszych, ze szczególnem uwzględnieniem historii Żydów w Polsce.

b) Z rysunków.

Klasa I. Linie proste, koło, elipsa i utwory z tychże; rysowanie i kolorowanie z natury liści, ptasie pióra, płaski ornament i najrozmaitsze przedmioty z otoczenia, jak na klasę pierwszą. Od czasu do czasu rysunek z pamięci.

Klasa II. Rysowanie i kolorowanie zwykłych przedmiotów z otoczenia, narzędzi gospodarskich i domowych rysowanie brył perspektywicznie z poglądu, z przyrody liści i kwiatów, jak na klasę drugą. Od czasu do czasu rysunek z pamięci.

Klasa III. Rysowanie brył z uwzględnieniem światła i cieni, naczyń glinianych i terakotowych, z przyrody liści i kwiatów i łączenie tychże w ozdobnicze ornamenta (rozety, fryzy) i rozmaitych przedmiotów, jak na klasę trzecią. Od czasu do czasu ćwiczenia z pamięci.

Klasa IV. Rysunek perspektywiczny z poglądu, jak na klasę czwartą (wnętrze korytarzy i mieszkań), rysowanie i kolorowanie z przyrody liści, kwiatów, gałązek i motyli i łączenie tychże w ozdobnicze ornamenta. Rysowanie węglem z modeli gipsowych części składowych ciała (noga, ręka, ucho), form architektonicznych, wypchanych ptaków. Od czasu do czasu ćwiczenia z pamięci.

Przedmioty nadobowiązkowe.

Przedmioty nadobowiązkowe nie odbywały się w tym roku szkolnym w tutejszym Zakładzie z powodów niezależnych od Dyrekcji.

IV. Tematy wypracowań pisemnych.

a) W języku polskim.

(* oznacza zadanie domowe)

Klasa V. 1. Motyw zemsty w „Janie Bieleckim”. — 2.* a) Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą; b) Wartość dobrej książki. — 3. W jaki sposób zmaszał Jacek płamę z nazwiska Sopliców? — 4.* a) Jan Skrzetuski wzorem żołnierza polskiego; b) Opis uroczystości narodowej w Kamionce Strumiłłowej z powodu zmartwychwstania Ojczy-

zny; *c)* Znaczenie rzek dla cywilizacji. — 5. Bunt wojska greckiego (na podstawie lektury szkolnej Xenofonta). — 6.* Znaczenie rzek dla komunikacji i przemysłu. — 7. *a)* Papkin w poselstwie u Rejenta; *b)* W jaki sposób zemścił się Cześniak na Rejencie? — 8.* *a)* Podać myśl przewodnią kazania Skargi „O miłości Ojczyzny“; *b)* Moja najmilsza zabawa; *c)* Zalety i wady szlachty polskiej na podstawie „Pana Tadeusza“. — 9. *a)* Podobieństwo treści w „Zemście“ i w „Panu Tadeuszu“; *b)* Charakterystyka Makbeta. — 10.* *a)* Wyjaśnić znaczenie myśli zawartej w przysłowiu Fredry: „Złych najbardziej cnota kole w oczy“; *b)* Wina i pokuta Kmicica.

Klasa VI. 1.* Jak wyobrażam sobie pracę dla społeczeństwa? — 2. Charakterystyka literatury polskiej złotego wieku. — 3. *a)* Znaczenie Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej; *b)* Stosunek literatury politycznej XVI. w. do współczesnego życia polskiego. — 4.* *a)* Czas to pieniąż; *b)* Non multa, sed multum. — 5. *a)* Polska w literaturze XVI. wieku; *b)* Obchód ku czci Henryka Sienkiewicza (w kształcie listu). — 6.* *a)* Słowo a czyn; *b)* Człowiek a natura. — 7. *a)* Pierwiastek patriotyczny w literaturze XVII. wieku; *b)* Poezya liryczna XVII. wieku (charakterystyka). — 8. Znaczenie Konarskiego w dziejach odrodzenia Polski. — 9.* Węgiel i żelazo we współczesnym gospodarstwie. 10. *a)* Krasicki i Naruszewicz jako satyrycy (porównanie); *b)* Objawy pierwiastka uczuciowego w literaturze XVIII. wieku.

Klasa VII. 1.* *a)* Wspólność myśli w „Lamencie“ Starowolskiego i w „Psalmodyi“ Kochowskiego; *b)* Znaczenie lasów w przyrodzie; *c)* Rozwinąć myśl zawartą w czterowierszu A. Asnyka: „Nie pomogą próżne żale, Ból swój niebu trzeba zlecić, A samemu wciąż wytrwale, Trzeba naprzód iść i świecić“. — 2. *a)* Obraz sejmików (na podstawie „Pamiętników“ Paska); *b)* Znaczenie Krasickiego w literaturze polskiej; *c)* Uzasadnić trafność na-

pisu na medalu Konarskiego: „Sapere auso“. — 3.* a) Charakterystyka literatury polskiej za czasów Stanisława Augusta; b) Pamięcią sławnych w ojczyźnie ludzi, dźwiga się naród, krzepi się duch; c) Unia Litwy z Polską w jej historycznym rozwoju. — 4. a) Bajkopisarstwo w Polsce w XVIII. wieku; b) Przemówienie ucznia podczas jednej z uroczystości szkolnych; c) Prądy polityczne i społeczne w czasie Sejmu czteroletniego (na podstawie komedii Niemcewicza: „Powrót posła“). — 5.* a) Pierwsze ballady polskie; b) Wyjaśnić i rozwinąć myśl Adama Mickiewicza: „O ile polepszyacie i pogłębicie dusze wasze, o tyle polepszyacie prawa wasze i rozszerzycie granice wasze“. — 6. a) Walter-Alf u Krzyżaków; b) Dziejowe znaczenie wojen Napoleońskich; c) Prawda i fałsz przysłowia szlacheckiego: „Szlachcie na zagrodzie równy wojewodzie“. — 7.* a) Życie Mickiewicza jako realizacja ideałów „Ody do młodości“; b) Rozwinąć i uzasadnić myśl Adama Mickiewicza: „Płomień rozgryzie malowane dzieje, Skarby mieczowi spustoszą złodzieje, Pieśń ujdzie cała“; c) Dlaczego dzielnica Śląska odpadła od pnia rodzinnego? — 8. a) Wpływ walk o niepodległość na rozwój prądów w literaturze polskiej pierwszej połowy XIX wieku; b) Pierwiastek historyczny w „Maryi“; c) Nie czas żałować róż, gdy płoną lasy. — 9.* a) „Odprawa posłów greckich“, „Barbara Radziwiłówna“ i „Balladyna“, jako typowe tragedye trzech epok literatury polskiej; b) Życie walką, więc się zbrój; c) Czasy barskie w poezjiłowackiego.

Klasa VIII. 1. Tragizm hr. Henryka. — 2.* a) Przysłowia jako wyraz praktycznej moralności; b) Słowo a litera. — 3. Ofiara Anhellego. — 4.* a) Znaczenie wskrzeszenia Królestwa Polskiego ze stanowiska historii; b) Refleksye na widok gwiazdzistego nieba. — 5. Zasługi Henryka Sienkiewicza około literatury polskiej (w formie przemowy). — 6. Idea mesyanistyczna w poezji pol-



skiej XIX. wieku. 7.* Czy i dlaczego potrzebna jest sztuka w życiu naszym? — 8. Jaki obiorę sobie zawód po ukończeniu szkoły średniej?

b) W języku ruskim.

Klasa V. 1.* Описати прогулку відбуту підчас ферій. — 2. Перевести з „Wypisów“ дві V. кл. гімн. виїмок з уст. 44, стор. 228. — 3.* Які розривки має молодіж в зимі? — 4. Подати хід думок і значіне за-свіву в поемі: „Слово о полку Игоревім“. — 5.* Участь природи в поході Ігоря на Половців. — 6.* Порівнати життя людске з бігом ріки.

Klasa VI. 1. Мої сегорічні вакації. — 2. Як твo-рилась ся Первоначальна Літопись? — 3.* Виказати вар-тість пословиці: „concordia parvae res crescunt, discor-діа maximae dilabuntur“. — 4. Які історичні події склали ся на проломі середних і нових віків? — 5.* Гнів Ахіля з Агамемноном. — 6.* Виказати і примірами довести вартість пословиці: „Конець діло хвалить“.

Klasa VII. 1. Вплив бізантійської літератури на українске письменство в XI. і XII. ст. — 2. Перевести з Вергілія Енеїди кн. II, віри 1—20. — 3.* Пояснити слова літописи: „Книги се ріки, що зрошують землю, се жерела мудрости“. — 4. В чім бачив Володимир Мо-номах достоїнність чоловіка? — 5.* Діяльність цер-ковних Брацтв на Україні в XVI. і XVII. ст. — 6.* Ви-казати стійність пословиці: „Конець діло хвалить“.

Klasa VIII. 1.* Пояснити і примірами довести вар-тість пословиці: „Як посієм, так пожнем“. — 2. Зпа-чіне Григорія Квітки в українській літературі. — 3.* Від-носини Гораца до Мецената. — 4. Кірило-Методіївске Брацтво і его значіне. — 5.* Як представив Шевченко народного співака в „Перебенді? — 6.* Літературне відроджене в Галичині.

c) W języku niemieckim.

Klasa V. 1. „Die Kraniche des Ibykus“ von Fr. Schiller (Inhaltsangabe und Idee). — 2.* Der Friedhof am Allerseelentage. — 3. Eine Uebersetzung aus dem Polnischen. — 4.* Einfluss der Natur auf den Menschen. — 5. a) Wie sah das Städtchen in „Hermann und Dorothea“ aus?; b) Geschichtlicher Moment in „Hermann und Dorothea“. — 6. Eine Uebersetzung aus dem Polnischen. — 7.* Kloster und Ritterburg (Ein Vergleich). — 8. a) „Graf von Habsburg“ von Fr. Schiller; b) „Ballade“ von J. W. Goethe (Inhaltsangabe und Idee). 9.* a) Ueber das Eisen (Gewinnung und Verwendung); b) Der Nutzen der Feldarbeiten. — 10. a) Die Vaterlandsliebe des Triumphators nach Graf von Schacks: „Triumphator“; b) Die Tiefe des Meeres nach Schillers „Taucher“.

Klasa VI. 1.* a) Charakteristik Gudrun's; b) Gudrun's Liebe, Leid und Erlösung. — 2. Roland erzählt dem Vater, wie er den Riesen im Ardenenwalde getödet hat. — 3.* Die Anteilnahme der Bewohner an dem Schicksale der Vertriebenen. — 4. a) Legende vom Hufeisen; b) Schwäbische Kunde. — 5.* Der Winter und seine Freuden. — 6. Wallensteins Tod. — 7.* Was erfahren wir im ersten Aufzug über Tellheim, die Hauptperson des Dramas. — 8. Welche Gründe bewegen den Ritter zum Kampfe mit dem Drachen? — 9.* a) Die Episoden in „Minna von Barnhelm“; b) Inwiefern liegt in Tellheims Ehrbegriff eine gewisse Ueberspanntheit?

Klasa VII. 1. Tellheims Charakteristik in Lessings „Minna von Barnhelm“. — 2.* Wie äussert sich unsere Vaterlandsliebe? — 3. Die Entstehung der deutschen Schriftsprache. — 4.* a) Die Eisenbahn, ihre Einrichtung und Bedeutung für das moderne Verkehrswesen; b) Die Muttersprache — deren Wert und Wesen. — 5. a) Das Tragische in „Jungfrau von Orleans“; b) „Jungfrau von Orleans“, Charakteristik. — 6. Eine Uebersetzung aus

dem Polnischen. — 7.* *a)* Der Einfluss grosser Ereignisse auf die Geschicke der Völker; *b)* Die Bedeutung des XVIII. Jahrhunderts für die Entwicklung der Menschheit. — 8.* *a)* „Schatzgräber“ von J. W. Goethe (Gedankengang und Idee); *b)* Jugurtha's Charakter (Auf Grund lateinischer Lektüre). — 9.* *a)* Würde bringt Bürde; *b)* Napoleon und Hannibal (vergl. Charakteristik). — 10. *a)* Das tragische Problem in „Torquato Tasso“; *b)* Tasso—Goethe.

Klasa VIII. 1* Napoleon und Hannibal (Eine Parallele). — 2. Was veranschaulicht uns Schillers Gedicht „Das Mädchen aus der Fremde?“. — 3.* *a)* Die Vorgeschichte in Schillers Tragödie „Maria Stuart“; *b)* Welche Gründe macht Maria Stuart in ihrer Unterredung mit Burleigh gegen ihre Verurteilung geltend? — 4. Schillers Spaziergang, ein Bild der Entwicklungsgeschichte der Menschheit. — 5.* Worin hat die Ueberlegenheit Europas über die übrigen Erdteile ihren Grund? — 6. Welchen Segen hat die Einführung des Ackerbaues gebracht? — 7.* *a)* Die Bedeutung des XIX. Jahrhunderts in politischer und kulturhistorischer Beziehung; *b)* Wie äussert sich wahre Vaterlandsliebe. — 8. *a)* Schilderung eines erlebten Feuersbrunst; *b)* Wann und warum werden die Glocken geläutet? 9.* Die Schicksalsidee in der Ahnfrau.

V. Zbiory naukowe.

Inwazyja rosyjska nie oszczędziła również zbiorów naukowych tutejszego c. k. gimnazjum. Najwięcej ucierpiał bardzo obficie przed wojną zaopatrzony gabinet przyrodniczy, fizykałny i rysunkowy, najmniej stosunkowo — historyczno-geograficzny. Po uporządkowaniu pozostałych przedmiotów i sporządzeniu nowych inwentarzy okazało się, iż

a) Biblioteka nauczycielska

posiada 453 dzieł w 580 tomach. W roku 1916/17 nabyto następujące dzieła: *anonim*: Der Weltkrieg und die Schule (broszur.); *Cornelie Benndorf*: Der Krieg und der Lehrstand (broszur., dodatek do „Verordnungsblatt des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht“); *Eduard Bottek*: Dispositive Inhalts-Ueberricht zu Demosthenes' acht Staatsreden; Die ursprüngliche Bedeutung des Coniunctivs in latein. Nebensätzen I. Teil (dary); *dr. Stanisław Ciechanowski*: Zdrowie społeczne a choroby weneryczne (dar); *Dr. Sigismund Friedmann*: Das deutsche Drama des XIX. Jahrhunderts in seinen Hauptvertretern; *Alois Korntzer*: Bemerkungen über die aus der altklassischen Lektüre zu gewinnenden Beziehungen auf die gegenwärtigen Verhältnisse (dar do „Verordnungsblatt“); *Stanisław Kutrzeba*: Historia ustroju Polski w zarysie; *Dr. C. Nemeček*: Der Weltkrieg im wirtschaftsgeographischen Unterrichte (dar do „Verordnungsblatt“); *Paweł Popiel*: Homera „Iliada“; *dr. Eugeniusz Romer*: Geograficzno-statystyczny Atlas Polski; *Richard von Schickh*: Eduard von Engerth — Beiträge zu einer Biographie des Künstlers und seines Kreises; *Dr. Heinrich Schmidt*: Philosophisches Wörterbuch; „Tydzień“, dodatek literacko-naukowy „Kuryera Lwowskiego“, roczniki: X., XI., XII., XIII., (dar); *A. F. Vilmar*: Geschichte der deutschen National-Literatur; *Hermann Wagner*: Lehrbuch der Geographie; *dr. Floryan Weigel*: Griechische Schulgrammatik; *Dr. Eduard Zeller*: Geschichte der deutschen Philosophie seit Leibniz; „Przykłady odczytów popularnych o chorobach wenerycznych“: I. *dr. Rosner*: Wykład dla kobiet; II. *dr. Krzyształowicz*: Wykład dla mężczyzn; III. *dr. H. Mojmir*: Wykład dla starszej młodzieży szkolnej.

Zakład prenumerował następujące pisma: 1. „Czasopismo Pedagogiczne“ (dar c. k. Rady

szk. kraj.), 2. „Przewodnik naukowo-literacki“ (dodatek do „Gazety Lwowskiej“), 3. „Zeitschrift für österreichische Gymnasien“.

b) Biblioteka uczniów

a) polska

składa się z 172 dzieł w 280 tomach. W roku szkolnym 1916/17 nabyto następujące dzieła: *Byron*: Giaur (wyd. Zukerkandla); *J. Kasprowicz*: Księga ubogich, Lwów, 1916; *dr. Eugeniusz Romer*: Geograficzno-statystyczny Atlas Polski, Warszawa — Kraków 1916 (2 egz.); *W. Sieroszewski*: Beniowski, Warszawa 1916; *St. Wyspiański*: We-sele, Kraków 1916; *St. Żeromski*: Andrzej Radek, Warszawa 1916; Duma o hetmanie, Warszawa 1916; Popioły (3 tomy) Warszawa 1912.

b) ruska

liczy 30 dziełek w 38 tomach. W roku szkolnym 1916/17 nie poczyniono żadnych zakupów.

c) niemiecka

posiada 74 dzieł w 100 tomach. W roku szkolnym 1916/17 niczego nie zakupiono.

c) Gabinet historyczno-geograficzny

posiada 68 map, 415 obrazów do nauki historii, 101 do nauki geografii, 9 modeli geograficznych, 3 globusy, 1 tellurium (uszkodzone). W roku szkolnym 1916/17 zakupiono *prof. dr. Eugeniusza Romera*: Geograficzno-statystyczny Atlas Polski, Warszawa — Kraków 1916.

d) Gabinet środków pomocniczych do nauki matematyki

ma 5 linii, 7 kątomierzy, 5 cyrkli, 6 trójkątów prostokątnych, 18 modeli do nauki stereometrii. W roku szkolnym 1916/17 niczego nie zakupiono.

e) Gabinet fizykalny

wynosi 102 przyrządy, a to: 5 przyrządów do nauki o wiadomościach wstępnych; 35 do nauki mechaniki ciał stałych, płynnych i lotnych; 11 do nauki o ciepłe; 25 do elektryczności; 8 do akustyki; 4 do optyki; 14 do chemii. Niektóre z nich zostały uszkodzone w czasie inwazyi rosyjskiej. W roku szkolnym 1916/17 nie zakupiono żadnych przyrządów.

f) Gabinet przyrodniczy

liczy 642 przyrządy, a mianowicie: w zoologii 113 obrazów, 54 okazów wypchanych, 13 preparatów suchych, 37 preparatów spirytusowych; do botaniki 42 modeli z masy papierowej, 7 preparatów spirytusowych, 155 obrazów; do mineralogii 142 okazów skał i minerałów, 5 modeli krystalograficznych z drutu; do geologii 1 mapę i 19 obrazów; do somatologii i higieny 13 obrazów; do technologii 27 obrazów i 14 przyrządów pomocniczych. W roku szkolnym 1916/17 niczego nie zakupiono.

g) Gabinet rysunkowy

posiada 84 modeli gipsowych i drewnianych. W roku 1916/17 nabyto *Zofii Lubańskiej*: Pastoralka, Kraków, 1916.

VI. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

C. k. Rada szkolna krajowa rozp. z 22 sierpnia 1916 L. 17887/IV., uwzględniając stosunki drożyzniane zawieszając wyjątkowo na rok 1916/17 dla uczniów ubogich przymus noszenia przepisanego mundurka;

rozp. z 25 sierpnia 1916 L. 17958/IV. poleca, w myśl reskr. c. k. Min. Wyz. i Ośw. z dnia 16 listop. L. 26646, aby uczniów szkół średnich, obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, aż do rocznika 1898 włącznie, którzy za rok szk. 1915/16 uzyskali pomyślne świadectwo roczne z przedostatniej klasy szkoły średniej (w terminie normalnym lub wcześniejszym) i którzy rozpoczęli już służbę wojskową lub mają się do niej w najbliższym czasie zgłosić, przypuszczać tylko wtedy do przyspieszonego egzaminu dojrzałości, jeżeli w r. szk. 1916/17 rzeczywiście zostali przyjęci do klasy najwyższej jako uczniowie publiczni lub prywatni;

rozp. z 4 września 1916 L. 185/pr. poleca urządzenie także w roku szkolnym 1916/17 wśród młodzieży tygodniowych składek halerzowych na rzecz Czerwonego Krzyża;

rozp. z 11 września 1916 L. 17590/IV. zawiadamia, iż JE. P. Min. W. i O. reskr. z 9 sierpnia 1916 L. 25456 utrzymał w mocy i rozszerzył także na r. szk. 1916/17 ulgi, wyjątkowo przyznane na r. szk. 1915/16 dla uczniów szkół średnich, którzy wskutek powołania ich do służby wojskowej nie mogli prawidłowo kontynuować i ukończyć nauki szkolnej;

rozp. z 30 września 1916 L. 8362/III. poleca stałe zbieranie wszelkich odpadków papierowych: starych gazet, zużytych kopert, tektury i t. p., celem dostarczenia surowego materiału papierniom, aby w ten sposób zapobiedz brakowi papieru, a z drugiej strony uzyskanemi ze sprzedaży tych materiałów dochodami zasilić fundusz „Opieki wojennej“;

rozp. z 2 października 1916 L. 234 pr. poleca zachęcić uczniów do zjednywania członków „Towarzystwu ochrony dzieci“, aby w dziele, mającem dobro młodzieży na celu, także młodzież sama brała czynny udział, zwłaszcza zaprawiając się do ofiarnej służby społecznej;

rozp. z 5 grudnia 1916 L. 282/pr. poleca, aby ku uczczeniu pamięci zmarłego Monarchy zachęcać młodzież do składania w czasie Świąt Bożego Narodzenia datków pieniężnych na zakupno ciepłej odzieży dla ubogiej działy w naszym kraju;

rozp. z 6 lutego 1917 L. 2819/IV. zawiadamia, iż c. k. Min. W. i O. reskr. z 25 stycznia 1917 L. 2962 zarządziło, że do uczniów szkół średnich, należących do rocznika 1899, mają być stosowane wszelkie ulgi wyjątkowe, przyznane na r. szk. 1916/17 uczniom, powołanym do służby w pospolitem ruszeniu;

rozp. z 22 lutego 1917 L. 3180/IV. zwracając uwagę, iż przedstawienia w kinoteatrach wpływają po największej części w sposób bardzo ujemny na myśli i uczucia młodzieży, wzywa Dyrekcyę do obmyślenia środków zapobiegawczych;

rozp. z 13 marca 1917 L. 5341/IV. oznajmia, iż c. k. Min. W. i O., w porozumieniu z c. k. Min. Obr. kraj., zezwoliło, aby wszyscy jednoroczni ochotnicy nosili ubrania cywilne w czasie urlopu, udzielonego im w celu uczęszczania do szkoły.

VII. Fizyczny rozwój młodzieży.

Jeszcze przed wojną tutejszy Zakład nie posiadał sali, gdzieby młodzież mogła się oddawać nauce gimnastyki. Tylko na placu, okalającym budynek szkolny, umieszczono kilka przyrządów gimnastycznych, na których młodzież ćwiczyła w czasie przerw w nauce. Ale takie dorywcze ćwiczenia, trwające 10 do 20 minut bez żadnej myśli celowej, wpływały może nieraz więcej ujemnie, niż dodatnio na rozwój sił młodzieńczych. Nie nastąpiły pod tym względem żadne zmiany na lepsze po inwazyi rosyjskiej. Owszem, uczniowie pozbawieni zostali

swobody ruchów, gdyż cały wspomniany plac zawałono cegłami, zwiezionemi na wzniesienie nowego gmachu gimnazyalnego, który miano oddać do użytku szkoły z początkiem roku szkolnego 1915/16. O ćwiczeniach gimnastycznych nie było więc mowy tem bardziej, iż przyrządy w czasie najazdu nieprzyjacielskiego uległy zniszczeniu. Nie ma też w tutejszem mieście sali „Sokoła“, a podobna sala w ruskim „Narodnym domu“, zajęta przez jakiś czas na cele wojskowe, nie dawała możliwości odbywania gimnastyki. To też uczniowie nasi w dnie pogodne, tak w lecie jak i w zimie korzystali jeno z przechadzki, młodsi zaś, o żywszem usposobieniu, improwizowali pod okiem nauczycieli zabawy według własnego pomysłu.

Pomimo tych niekorzystnych warunków, młodzież nasza, ogólnie biorąc, jest zdrowa i silna. Niewątpliwie przejścia wojenne pod panowaniem rosyjskiem, brak czasem najelementarniejszych wygod, odbiły się tu i ówdzie na zewnętrznym wyglądzie niejednego ucznia, ale nie wywarły zbyt szkodliwego wpływu na ogólny stan jego zdrowia. Jeżeli się nadto zważy, że okolica nadbużańska jest wysoce malarýczna, to trzeba przyznać, iż młodzież nasza posiada organizm bardzo odporny na wszelkie zarazki chorobowe. Świadczy o tem zresztą ta okoliczność, iż w czasie epidemii tyfusu plamistego, srożącej się z wielką siłą, zaledwie 1% uczniów zapadł na tę chorobę i to przetrwał ją szczęśliwie.

Dyrekcya wraz z gronem nauczycielskiem czyniła wszelkie wysiłki, by uczniów ochronić od wpływów szkodliwych zdrowiu. Przedewszystkiem przestrzegano bezwzględnej czystości wewnątrz gmachu szkolnego; uczniowie otrzymywali pouczenia o objawach danej choroby, o sposobie strzeżenia się przed zarażeniem się i t. p. Kładziono wielki nacisk na czystość ciała uczniów, bielizny i ubrania. Wszysecy członkowie grona nauczycielskiego zwiedzali stancye uczniowskie. Zwracano tam głó-

wną uwagę na warunki higieniczne, wśród jakich młodzież żyje i pracuje. Krótko mówiąc, nie zaniebano niczego, co mogło się przyczynić do spotęgowania zdrowia uczniów.

Niepodobieństwem też było ze względów wojskowych organizować dalsze wycieczki w okolice Kamionki Strumiłowej. Urządzeniu zaś w zimie ślizgawek, w lecie kąpieli wspólnych, stanęła na przeszkodzie sama rzeka Bug, która, tocząc swe nurty w nieustalonym korycie, przedstawia wielkie niebezpieczeństwo dla życia kąpiących się, zwłaszcza uczniów, u których przeważa bardzo często młodzieńcza nierozwaga.

VIII. Praca fizyczna.

Ćwiczenia gimnastyczne zastępowała praca fizyczna w ogrodach wojennych, utworzonych z inicjatywy Wys. c. k. Rady szkolnej krajowej, danej rozp. 7 marca 1917 L. 1621 III. Wprowadzając w czyn ową szlachetną myśl, zorganizowano wśród tutejszej młodzieży trzy oddziały pracy, każdy po 25 uczniów, a fachowe kierownictwo nad nimi objął prof. Baczyński. Po przewyciężeniu największych trudności, jak braku narzędzi rolniczych, nawozu, nasion i t. p., udało się wreszcie niestrudzonym staraniom kierownika uprawić wraz z uczniami około dwa morgi ogrodu leżącego dotychczas odłogiem, odstąpionego przez tutejszą izraelicką gminę wyznaniową i Wydział Rady powiatowej, za co Dyrekcya składa tym instytucjom podziękowanie.

Młodzież pracowała oddziałami w godzinach popołudniowych przez półtorej do dwóch godzin, rozumie się, tylko w czasie pogody. Przy uprawie uwzględniono te płody, które dostarczają najpotrzebniejszych środków pożywienia. Że praca omawiana prowadzona była poważnie,

zakreślona nawet na większą skalę, dowodzi tego najlepiej niepłonna nadzieja prof. Baczyńskiego, iż zbiory jesienne przyniosą około 100 korcy kartofli, nie licząc wszelkiego rodzaju innej jarzyny.

Zabiegi Dyrekcyi o urządzenie warsztatów szkolnych rozbiły się o brak odpowiedniego miejsca i potrzebnych narzędzi, które w czasie napadu wroga stały się pastwą grabieży. Ale Dyrekcyja spodziewa się, że w przyszłym roku szkolnym zamiary jej w tym kierunku zostaną uwieńczzone pomyślnym skutkiem, zwłaszcza, że Liga pomocy przemysłowej we Lwowie ofiarowała na ten cel 200 koron. Za ów hojny dar wypowiada Dyrekcyja Lidze szczerę słowa podziękii.

IX. Nadobowiązkowa praca umysłowa i zajęcia w czytelniach i kółkach naukowych.

a) Czytelnia uczniów.

Założona w listopadzie 1915 roku czytelnia uczniów rozwijała się dość pomyślnie, zgodnie z celem, by młodzieży stworzyć ognisko swobodnej wymiany myśli i godziwej rozrywki. W wigilię świąt i niedziel zbierali się uczniowie w jednej z sal szkolnych, by pod okiem nauczycieli oddać się lekturze książek z biblioteki szkolnej, czasopism („Kłosa“, „Tygodnik Ilustrowany“, „Mały Świątek“, „Świat“, „Tydzień“) lub grom towarzyskim i chóralnemu śpiewowi. Kuratorem czytelnii był prof. M. Kalitowski, którego czynną pomocą wspierał prof. J. Rączy. Przeciętnie uczęszczało 50 do 60 uczniów wszystkich klas.

b) Kółko literacko-naukowe kl. VI.

liczyło 20 członków i odbyło kilkanaście posiedzeń, na których wygłoszono referaty, względnie czytano odpowie-

dnie rozprawy naukowe. Tematy: 1. Cześć Matki Boskiej w poezji polskiej (A. Gromadzki). — 2. Mikołaj Rey z Nagłowic (Z. Zełeny i J. Polityło). — 3. Kochanowskiego: „Fraszki“, (lektura i objaśnienia). — 4. O wychowaniu fizycznym młodzieży (W. Kurenda). — 5. Lord Byron (J. Wantuch). — 6. Szajnochy: „Zdobycze pług polskiego“ (St. Rolski). — 7. Panowanie Karola XII. (J. Jaciów). — 8. Waleryan Łukasiński, na podstawie Szymona Askanażego (K. Maraszewski). — 9. Polska przedmurzem chrześcijaństwa (J. Charag, V. kl.). — 10. Pamiętniki J. Chr. Paska i ks. Kitowicza (lektura i omówienie). — 11. Stanisław Staszic (A. Lisowski). — 12. Hugo Kołłątaj (B. Szychulski).

Skład wydziału był następujący: Andrzej Gromadzki przewodniczący, Julian Polityło zastępca przewodniczącego, Bohdan Szychulski sekretarz, Stanisław Rolski skarbnik i bibliotekarz. Kierownik prof. M. Kalityński. — Kółko prenumerowało „Tygodnik Ilustrowany“. — Stan kasy: dochód (z wkładek miesięcznych) 34 kor., rozchód 17·86 kor., pozostałość na rok następny 16·14 kor.

c) Kółko polonistyczne kl. VII.

liczyło początkowo 16 członków, po powołaniu kilku uczniów do czynnej służby wojskowej 7 członków. Praca w Kółku skierowana była głównie ku uzupełnieniu lektury szkolnej. Tematy odczytów i referatów były następujące: 1. Pamiętniki Paska (A. Stolzberg). — 2. Niemcewicza: „Powrót posła“ (J. Worona). — 3. I. Krasickiego: „Przypadki M. Doświadczyńskiego“ (A. Stolzenberg). — 4. Fe-lińskiego: „Barbara Radziwiłłówna“ (E. Chmielewski). — 5. Zabłockiego: „Sarmatyzm“ (H. Aślanowicz). — 6. „Noc listopadowa“ w poezji a w historii (A. Stolzberg). — 7. Rola M. Mochnackiego w literaturze polskiej (E. Chmielewski). — 8. Idea poświęcenia w „Konradzie Wallenrodzie“ (H. Aślanowicz). — 9. Główni bohaterowie „Dzia-

dów drezdeńskich“ (Jędrzejowski). — Kierownikiem Kółka był nauczyciel języka polskiego w VII. klasie R. Chy-miakowski.

X. Dochody i rozchody.

a) Fundusz ubogich uczniów.

Dochód.

Pozostałość kasowa z roku szk. 1915/16	188·16 kor.
Przy wpisach za rok szk. 1916/17	205·87 „
Kupon od III. pożyczki wojennej	2·75 „
Datki na egzortach obrz. rzym.-kat. i gr.-kat.	85·31 „
Razem	482·09 kor.

Rozchód.

Książki szkolne	81·12 kor.
Ubrania i obuwie	379·89 „
Razem	460·92 kor.

Pozostałość na rok szk. 1917/18 **21·17 kor.**

Wszystkim ofiarodawcom składa Dyrekcyja na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

b) Fundusz dla ubogich uczniów c. k. gimnazyum kamioneckiego im. dyrektora Stanisława Szargi.

Fundusz ten wzrósł obecnie do kwoty 203·05 kor.

c) Pożyczki wojenne.

Uczniowie tutejszego Zakładu subskrybowali dwie (IV. i V.) pożyczki wojenne po 100 kor., przeznaczone na zapomogi dla ubogich uczniów gimnazyum kamioneckiego.

d) Fundusz sierót po poległych.

(Verein „Studienfürsorge für Kriegerwaisen und durch den Krieg notleidende Studenten beiderlei Geschlechtes“, Wien.)

W poczet członków zwyczajnych tego Towarzystwa wpisało się 57 uczniów, składając wkładkę roczną po 1 koronie.

e) „Czerwony Krzyż“.

Uczniowie złożyli na cele „Czerwonego Krzyża“ w roku szkolnym 1915/16 i 1916 17 koron 256·36, zebrali zaś w dniu 1 i 8 maja 1916 roku koron 600.

f) „Pomoc koleżeńska“

której kuratorem jest zast. naucz. Kazimierz Gorzejowski, zastępcą kuratora zast. naucz. Józef Rączy.

Dochód.

Datki na wieczorku w roku szk. 1915/16	100—	kor.
Wkładki miesięczne członków	82·68	„
Datki na wieczorku w roku szk. 1916 17	170·88	„
	<u> </u>	
Razem	353·56	kor.

Rozchód.

Pieczeńć	7·50	kor.
--------------------	------	------

Pozostałość na rok szk. 1917/18 346·06 kor.

XI. Wykaz statystyczny.

Potęga oznacza uczniów prywatnych.

	K l a s a								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
I. Liczba uczniów.									
Z końcem roku szk. 1915/16 było	36 ⁷	34 ⁵	45 ¹	34 ³	33 ²	29	10 ¹	—	221 ^{1 9}
Na początku roku szk. 1916/17 przyjęto	23 ⁹	29 ^{1 0}	35 ⁵	39 ³	27 ¹	23 ¹	18	7 ¹	201 ^{3 0}
W ciągu roku szk. 1916/17 przyjęto	3	3	1	1	1	6 ¹	12	6	33 ¹
Przyjęto ogółem	26 ⁹	32 ^{1 0}	36 ⁵	40 ³	28 ¹	29	30	13 ¹	234 ^{3 1}
Mianowicie:									
1. Z tutejszego Zakładu:									
a) uzdolnionych	—	26 ^{1 0}	28 ⁵	38 ²	26 ¹	22 ¹	19	7 ¹	166 ^{2 0}
b) po przerwie	—	—	—	—	1	3	10	6	20
c) repententów	2	—	4	—	—	—	—	—	6
2. Obcych:									
a) z promocyą	—	4	3	1	—	1 ¹	—	—	9 ¹
b) po przerwie	—	—	—	—	—	2	1	—	3
c) repententów	1	—	—	1	—	—	—	—	2
d) na podstawie egzaminu wstępnego	23 ⁹	2	1	0 ¹	—	1	—	—	28 ^{1 0}
Ogółem	26 ⁹	32 ^{1 0}	36 ⁵	40 ³	27 ¹	29 ²	30	13 ¹	234 ^{3 1}
W ciągu roku wystąpiło									
Z końcem r. s. 1916/17 było uczniów publ.	3	2	5	4	1	—	2	—	17
" " " " " " " "	23	30	31	36	27	29	28	13	217
" " " " " " " "	9	10	5	3	1	2	—	1	31

	K l a s a								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
II. Miejsce urodzenia.									
W Kamionce Strumiłowej	8 ⁵	13 ³	8 ²	9	5	10	10	6	69 ¹⁰
" powiecie	6 ²	7 ⁴	12	17	13	6	9	5 ¹	75 ⁷
" innych powiatach Galicyi	9 ²	9 ³	11 ²	10 ³	8 ¹	13 ²	8	3	70 ¹⁵
" innych krajach monarchii	—	1	0 ¹	—	—	—	1	—	2 ¹
" innych państwach Europy	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" innych częściach świata	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Ogółem	23 ⁹	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	13 ¹	217 ³¹
III. Język ojczysty.									
Polski	17 ⁹	22 ⁹	22 ⁴	23 ³	17 ¹	14 ²	15	10 ¹	140 ²⁹
Ruski	6	7 ¹	8 ¹	13	10	15	13	3	75 ²
Niemiecki	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Inny	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogółem	23 ⁹	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	13 ¹	217 ³¹
IV. Wyznanie.									
Katolickie obrządku łacińskiego	12 ⁸	19 ⁵	19 ³	21	12	10 ²	11	7 ¹	111 ¹⁹
" " greckiego	6 ¹	7 ¹	8 ¹	13 ¹	10	15	13	3	75 ⁴
" " ormiańskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ewangelickie	—	1 ¹	1	—	—	—	—	—	2
Mojżeszowe	5	3 ⁴	3 ¹	2 ²	5 ¹	4	4	3	29 ⁸
Inne	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogółem	23 ⁹	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	13 ¹	217 ³¹

	K l a s a								Razem	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.		
V. Wiek uczniów.										
Lat 11 ma	7 ⁵	—	—	—	—	—	—	—	—	7 ⁵
" 12 "	5 ⁴	4 ²	—	—	—	—	—	—	—	9 ⁶
" 13 "	4	9 ⁷	3 ²	—	—	—	—	—	—	16 ⁹
" 14 "	6	9	5	4	—	—	—	—	—	24
" 15 "	1	8 ¹	13 ³	10 ¹	3	—	—	—	—	35 ⁵
" 16 "	—	—	8	10 ²	9 ¹	4 ¹	—	—	—	31 ⁴
" 17 "	—	—	2	10	5	13	—	—	—	34
" 18 "	—	—	—	2	6	6	—	—	—	24
" 19 "	—	—	—	—	1	5 ¹	—	—	—	19 ¹
" 20 "	—	—	—	—	3	1	—	—	—	10
Więcej niż 20 lat ma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 ¹
Ogółem	23 ⁹	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	13 ¹	217 ³¹	
VI. Miejsce zamieszkania rodziców.										
W Kamionce Strumiłowej	137	15 ¹	15 ³	13 ²	9 ¹	15 ¹	11	7 ¹	98 ¹⁹	
" powiecie Kamioneckim	6 ¹	7 ⁴	14 ²	18	13	6	15	5	84 ⁷	
" Brzeżańskim	—	—	—	—	—	0 ¹	—	—	0 ¹	
" Jarosławskim	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
" Pilzneńskim	—	2	—	—	—	—	—	—	2	
" Przemyskim	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
" Przemysłańskim	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
" Radziechowskim	4 ¹	3 ²	2	5 ¹	2	5	—	—	21 ⁴	
" Rudeckim	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
" Tarnopolskim	—	—	—	—	—	1	—	—	1	
" Zborowskim	—	—	—	—	—	—	1	—	1	

	K l a s a								Razem	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.		
W powiecie Żółkiewskim	—	1	—	—	1	1	1	—	4	
" i innych krajach monarchii	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
" " państwach	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
Ogółem	23 ^b	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	31	217 ³¹	
VII. Stan rodziców.										
Właściciele i dzierżawcy większych posiadł.	—	0 ²	—	—	—	—	1	—	1 ²	
Włościanie i mieszcianie rolnicy	5	5 ¹	9 ¹	15	8	10	18	5	75 ²	
Rzemieślnicy i przemysłowcy	4 ¹	7 ¹	4 ²	7	4	2	2	3	33 ⁴	
Kupcy	4 ¹	2 ¹	1 ¹	3 ¹	5	4	4	3	26 ⁴	
Księża obrządku grecko-katolickiego	2	2	—	1	—	—	—	—	5	
Urzędnicy i słudzy rządowi i autonomiczni.	2 ⁵	3 ²	6	3	4	4 ¹	—	1 ¹	23 ⁹	
Nauczyciele	3	4	3	0 ¹	—	3	—	—	13 ¹	
Oficerowie i urzędnicy wojskowi	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
Notaryusze, lekarze, adwokaci	—	0 ¹	—	1	0 ¹	1	—	—	2 ²	
Prywatni urzędnicy i oficyalści	2 ¹	1 ¹	6 ¹	1 ¹	—	1 ¹	—	—	12 ⁵	
Zarobnicy dzienni	—	—	—	—	3	—	—	—	3	
Wdowy	0 ¹	6 ¹	2	5	3	4	2	1	23 ²	
Sieroty po obojgu rodzicach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ogółem	23 ^b	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	13 ¹	217 ³¹	
VIII. Klasyfikacya.										
a) Uzupełnienie klasyfikacyi za r. s. 1915/16:										
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	2	—	1	1	—	3	2	—	7	
C. k. Min. W. i O. zezwoliło na egz. popr.	3	1	3	—	—	—	—	—	7	
Egzamin zdato	2	1	1	1	—	3	2	—	10	

	K l a s a								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Egzaminu nie zdało	2	—	3	—	—	—	—	—	3
Do egzaminu się nie zgłosiło	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Ostateczny wynik klasyfik. za r. s. 1915/16:									
Uzdolnionych chlubnie	0 ³	1 ²	3 ¹	2	4 ²	2	3	3	15 ⁸
Uzdolnionych	22 ⁴	27 ²	30	23 ¹	28	27	7 ¹	—	164 ⁸
Na ogół uzdolnionych	9	3 ¹	5	6	—	—	—	—	23 ¹
Nieuzdolnionych	3	3	6	2 ¹	1	—	—	—	15 ¹
Nie klasyfikowanych	2	—	1	1 ¹	—	—	—	—	4 ¹
Ogółem	36 ⁷	34 ⁵	45 ¹	34 ³	33 ²	29	10 ¹	—	221 ¹⁹
<i>b) Z końcem roku szkolnego 1916/17 było:</i>									
Uzdolnionych chlubnie	1 ¹	1 ¹	0 ¹	1	—	1	4	4	12 ³
Uzdolnionych	13 ²	19 ¹	18 ¹	21 ¹	18 ¹	20 ¹	24	9 ¹	142 ⁸
Na ogół uzdolnionych	1 ¹	1	4 ¹	5	—	—	—	—	11 ²
Nieuzdolnionych	7 ³	7 ³	8 ¹	9 ¹	6	5	—	—	42 ⁸
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	1 ²	.2 ²	1	—	3	3 ¹	—	—	10 ⁵
Nie klasyfikowano	—	0 ³	0 ¹	0 ¹	—	—	—	—	0 ⁵
Ogółem	29 ⁹	30 ¹⁰	31 ⁵	36 ³	27 ¹	29 ²	28	13 ¹	217 ³¹
IX. Opłaty szkolne.									
<i>a) Uściłło opłatę szkolną:</i>									
W półroczu I.	9 ⁹	5 ⁸	11 ³	5 ¹	3 ¹	1 ¹	2	1	37 ²³
W półroczu II.	10 ²	10 ⁵	12 ⁴	9 ¹	4 ¹	7	4	1	57 ¹³
Uwolnionych od opłaty szkolnej było:									
W półroczu I.	15	26	24 ¹	33 ¹	24	22 ¹	24	8 ¹	17 ¹⁴
W półroczu II.	16 ⁷	20 ³	19	28 ¹	23	22 ¹	26	12 ¹	166 ¹³

	K l a s a								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Opłata szkolna wynosiła:									
W półroczu I.	540·00	390·00	420·00	180·00	120·00	60·00	60·00	30·00	1.800
" " II.	390·00	480·00	510·00	300·00	180·00	240·00	150·00	30·00	2.280
Ogółem	930·00	870·00	930·00	480·00	300·00	300·00	210·00	60·00	4.080
b) Złożyło:									
Taksę wstępną (4·20 kor.)	23 ⁹	6	4	2 ¹	—	5 ¹	1	—	41 ²
Datek na zbiory nauk. (2 kor.)	26 ⁹	32 ¹⁰	36 ⁵	40 ³	28 ¹	29 ²	30	13 ¹	234 ³¹
Na gry i zabawy (1 kor.)	26 ⁹	32 ¹⁰	36 ⁵	40 ³	28 ¹	29 ²	30	13 ¹	234 ³¹
Duplikaty świadectw (2 kor.)	1	1	2	2	3	1	—	—	10
c) Taksa wstępna wynosiła	130·20	25·20	16·80	12·60	—	25·20	4·20	—	214·20
Datek na zbiory naukowe wynosił	70·00	84·00	82·00	86·00	58·00	62·00	60·00	28·00	530·00
" " gry i zabawy wynosił	35·00	42·00	41·00	43·00	29·00	34·00	30·00	14·00	265·00
Taksa za duplikaty świadectw wynosiła	2·00	2·00	4·00	4·00	6·00	2·00	—	—	20·00
Ogółem	237·20	153·20	143·80	145·60	93·00	120·20	94·20	42·00	1.029·20
X. Stypendya.									
a) Stypendyum pobierało:									
W półroczu I.	217	—	—	—	—	1	1	—	3
" " II.	31	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogółem	1	—	—	—	—	1	1	—	3
b) Ogólna kwota stypendyów w koronach	100	—	—	—	—	160	120	—	380

XII. Kronika Zakładu.

Na rok szkolny 1916/17 zapisało się 201 uczniów publicznych i 31 prywatnych; w ciągu roku przybyło 33. Zakład liczył 8 klas głównych, z których I., III., IV., V. i VI. umieszczono w budynku głównym, II., VII. i VIII. zaś na filii (w domu p. Maryczowej, przy ul. Słowackiego). W budynku głównym mieścily się nadto: kancelarya dyrektora, sala konferencyjna, gabinet fizykalny i historyczno-geograficzny; pierwszy w rozmiarach 4 m², drugi nieco mniejszy. Nie ma zupełnie gabinetu zoologicznego i rysunkowego. To też szafy z okazami zwierząt, preparatami i modelami roślinnymi, tudzież modelami do nauki rysunków porozstawiano po klasach lub po korytarzach.

Rok szkolny nie mógł się rozpocząć w myśl rozp. c. k. Rady szk. kraj. z 22 sierpnia 1916 r. L. 17941/IV. w dniu 15 września, gdyż rezerwowy szpital wojskowy dopiero 16 września opróżnił budynek szkolny. Wskutek tego wpisy do wszystkich klas odbywały się 18 i 19 września, a równocześnie bielono sale i myto podłogi. Praca nad odświeżeniem całego gmachu tak szybko postępowała, iż już 20 września uczniowie, którzy się zgłosili do kl. I., składali egzamin wstępny, a 21 września egzaminowano uczniów przeznaczonych do egzaminu poprawczego, a także I. zw. eksternistów.

Rok szkolny 1916/17 rozpoczęło więc w dniu 21 września uroczystem nabożeństwem, odprawionem w kościele i w cerkwi w obecności młodzieży i grona nauczycielskiego.

Dnia 4 października, jako w dniu Imienin Najjaśniejszego Pana uczniowie wraz z gronem nauczycielskiem wzięli udział w uroczystem nabożeństwie w kościele i w cerkwi; po nabożeństwie odśpiewano hymn ludowy.

Dnia 23 października 1916 przystąpili uczniowie obu obrządków do spowiedzi św., a nazajutrz do komunii św.

Dnia 17 listopada otworzono czytelnię dla uczniów tutejszego gimnazjum. Po przemówieniu kierownika Zakładu, kurator czytelnii prof. Kalityński w dłuższym wywodzie wyjaśnił młodzieży cel tej instytucji.

Dnia 18 listopada Zakład uczcił uroczystym obchodem wiekopomną chwilę wskrzeszenia Królestwa Polskiego.

Dnia 20 listopada odbyło się żałobne nabożeństwo w kościele i w cerkwi za spokój duszy ś. p. cesarzowej Elżbiety, w obecności młodzieży i grona nauczycielskiego.

Dnia 24 listopada wysłuchała młodzież wraz z gronem nauczycielskiem Mszy św. żałobnej za spokój duszy ś. p. Władysława Pańkiewicza, ucznia klasy VII., który zmarł w wojskowym szpitalu w Lublanie, wskutek ran, odniesionych na włoskim placu boju,

W dniu 30 listopada, jako w dzień pogrzebu Najj. Pana cesarza Franciszka Józefa I., młodzież była wolna od nauki. O godzinie 8 rano wysłuchała wraz z gronem nauczycielskiem w kościele i w cerkwi żałobnej Mszy św. za spokój duszy ś. p. Najdost. Zmarłego. Po nabożeństwie, do zgromadzonych w jednej ze sal szkolnych uczniów przemówił w tędnących smutkiem słowach prof. Pelczarski, poczem prof. Faliński skreślił żywot i zasługi opłakiwanego szczerze przez wszystkie ludy monarchii Pa-nującego.

W dniu 13 grudnia w kościele, a 14 grudnia w cerkwi, uczestniczyła młodzież wraz z gronem nauczycielskiem w nabożeństwie na intencję szczęśliwych rządów Najj. Pana cesarza Karola I.

Dnia 16 grudnia odprawiła się dla uczniów obu ob-rządków w kościele żałobna Msza św. za spokój duszy ś. p. Henryka Sienkiewicza. Smutną tę uroczystość, urzą-dzoną w myśl rozp. c. k. Rady szk. kraj. z 5 listopada 1916 L. 9795 IV., uwieńczył poranek.

Ferye Świąt Bożego Narodzenia trwały w tym roku szkolnym, w myśl rozp. c. k. Rady szk. kraj. z 19 gru-

dnia 1916 L. 27030/IV., od 22 grudnia 1916 do 10 stycznia 1917 włącznie.

W dniu 31 stycznia, po nabożeństwie w kościele i w cerkwi uczniowie otrzymali wykazy cenzur.

W sobotę 3 lutego po Mszy św. według obu obrządków, rozpoczęła się regularna nauka.

W dniu 19, 20, 21 i 22 marca odbywały się rekolekcyje wielkanocne, poczem młodzież obu obrządków przystąpiła do św. Sakramentów Spowiedzi i Komunii. Temi ćwiczeniami duchowymi według obrz. rzym.-kat. kierował ks. Jan Jarosz, kapelan wojskowy szpitala wojskowego.

Ferye świąt Wielkanocnych trwały od 4 do 18 kwietnia włącznie.

27 kwietnia jako w dniu imienin i 9 maja jako w dniu urodzin Najj. Pani cesarzowej Zyty, młodzież wraz z gronem nauczycielskiem wzięła udział w nabożeństwie, odprawionem w kościele i w cerkwi.



Żniwo śmierci w tym roku szkolnym było dość obfite. W dniu 29 kwietnia odprowadziliśmy na wieczny spoczynek Józefą Kotlińską, a 27 maja Andrzeja Rudkę, uczniów klasy VII., których długa i straszna choroba piersiowa powaliła na łożo boleści, z którego już powstać nie mieli. Niech tym młodym sercom, budzącym się zaledwie do życia, będzie lekką ziemia rodzinna.

R. i. p.

Niezapomnianą Konstytucję 3 Maja uczcił nasz Zakład uroczystem nabożeństwem i porankiem, na którym, prócz śpiewów i deklamacji, przemówił do uczniów profesor Chymiakowski, kreśląc jej genezę, wpływ i znaczenie dla rozwoju duchowego Polski.

W dniu 7 czerwca b. r. odbył się staraniem młodzieży tutejszego Zakładu uroczysty wieczór ku czci Trzech Wieszczów. Program wypełniły śpiewy i deklamacje, a na zakończenie odegrali uczniowie z „Kordyana“ Słowackiego akt III., scenę 4, 5 i 9, pod kierownictwem prof. Chymiakowskiego.

Do spowiedzi św. przystąpiła młodzież obu obrządków 19 czerwca b. r., a nazajutrz do Stołu Pańskiego.

W dniu 28 czerwca młodzież wraz z gronem nauczycielskiem wzięła udział w żałobnym nabożeństwie za cesarza Ferdynanda.

Wpisy do klasy I. odbyły się 28 i 29, egzamin wstępny 30 czerwca.

W dniu 29 czerwca, po uroczystym nabożeństwie w kościele i w cerkwi, rozdano uczniom świadectwa.

XIII. Wynik egzaminu dojrzałości.

a) Wojenny egzamin dojrzałości.

Wojenny egzamin dojrzałości odbywał się 7 listopada i 1 grudnia 1916 roku, 9 i 16 marca, 2, 5 i 13 czerwca 1917 roku.

Świadectwo dojrzałości otrzymali: **Józef Zawadzki**, (z odzn.) ur. 15 marca 1898 w Kamionce Strumiłowej; **Stanisław Smoliński**, ur. 23 marca 1898 w Obydowie; **Kune Distenfeld**, ur. 7 lipca 1898 w Trościańcu; **Jakób Wittlin**, (z odznacz.) ur. 19 września 1895 w Lwowie; **Karol Kaliszczak**, ur. 17 stycznia 1899 w Turkach; **Józef Hrycykiewicz**, ur. 12 maja 1897 w Wiązownicy; **Izrael Distenfeld**, ur. 3 marca 1896 w Kamionce Strumiłowej; **Zygmunt Białowas**, ur. 31 marca 1896 w Obydowie; **Tadeusz Ryczel**, (z odznacz.) ur. 7 października 1896 w Kamionce Strumiłowej.

b) Egzamin dojrzałości w terminie letnim.

Pisemny egzamin dojrzałości odbywał się 31 maja, 1 i 2 czerwca.

Tematy dano następujące:

1. polskie: a) Idea niepodległości w polskiej poezji porozbiorowej; — b) Tadeusz Kościuszko — postać i czyny (szkie historyczny); — c) O znaczeniu współczesnych środków komunikacyjnych.

2. łacińskie: Przetłumaczyć na język polski: Vergili „Aeneidos“ IX. 176—206.

3. greckie: Homeri „Odyssea“ XIII. 8—35.

Egzamin ustny odbył się 25 czerwca, pod przewodnictwem JWP. dr. Karola Opuszyńskiego, c. k. kraj. insp. szk.

Do egzaminu zgłosiło się 3 uczniów publicznych, 1 prywatysta i 1 eksternista.

Świadectwo dojrzałości otrzymali: **Bronisław Błażewski** (z odznac.) (teologia), **Józef Maksymowicz** (akad. handl.), **Andrzej Mańkowski** (filozofia), **Józefa Kińczykówna** (prywat.), **Ludomir Niżankowski** (ekstern., kolej.).

XIV. Wykaz książek szkolnych na r. szk. 1917/18.

Klasa I. Ks. dr. J. Ślósarz: Katechizm religii katolickiej. Wyd. 3, Lwów 1908 (1'10 kor.). — Середній катехизм христ. катол. религії. Львів 1906 (0'80 kor.). — T. Lewicki: Początki nauki języka łac. dla kl. I. gimn. Lwów 1913 (2'40 kor.). — Fr. Konarski: Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1911 (0'50 kor.). — Dr. M. Reiter: Czytania polskie dla I. kl. Lwów 1910 (3 kor.). — Смалъ-Стоцкнй і Гартнер: Граматика рускої мови. Wyd. 3 (w druku). — А. Крушельницкнй: Рускя читанка для I. кл. Wyd. 2. Lwów 1914. —

Dr. L. German - dr. K. Petelenz - St. Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 8. Lwów 1916 (3'60 kor.). — E. Romer: Geografia. Wyd. 2, z atlasem. Lwów 1908. (3'20 kor.). — Dr. M. Janelli i J. Kisielewska: Z dziejów ojczystych. Lwów 1913 (2'20 kor.). — K. Strutyński: Arytmetyka. Stopień niższy. Lwów 1912 (3'20 kor.). — Jamrógiewicz - Strutyński: Geometrya poglądowa. Stopień niższy. Lwów 1912 (3 kor.). — Dr. J. Nusbaum, J. Wiśniowski: Wiadomości z zoologii dla niższ. klas szk. średnich. Wyd. 4. Lwów 1916 (3'60 kor.). — Dr. W. Kudelka: Wiadomości z botaniki dla klas niższych (w druku).

Klasa II. Ks. dr. J. Ślósarz: Katechizm religii katolickiej. Wyd. 3. Lwów 1908 (1'10 kor.). — Середній катехизм християнсько-католицької релігії. Львів 1916 (0'80 kor.). — S. Lewicki: Początki nauki języka łac. dla II. kl. gimn. Lwów 1916 (3'20 kor.). — A. Małecki: Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1911 (2'40 kor.). — Dr. M. Reiter: Czytania polskie dla II. kl. Lwów 1911 (3'40 kor.). — Смалъ-Стоцкій і Гартнер: Граматика рускої мови. Вид. 3 (w druku). — А. Крушельницькій: Руска читанка для II. класи. Львів 1912 (2'70 kor.). — Dr. L. German - dr. K. Petelenz - St. Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla II. kl. Wyd. 6. Lwów 1912 (2'80 kor.). — M. Siwak: Geografia dla II. i III. klasy. Wyd. 2. Lwów 1913 (3'20 kor.). — Dr. A. Semkowicz: Opowiadania z dziejów powszechnych dla niższych klas szkół średnich. Część I. Wyd. 4. Lwów 1912 (2'20 kor.). — K. Strutyński: Arytmetyka. Stopień niższy. Lwów 1912 (2'40 kor.). — Dr. R. Jamrógiewicz - K. Strutyński: Geometrya poglądowa. Stopień niższy. Lwów 1911 (3 kor.). — Dr. J. Nusbaum - J. Wiśniowski: Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 4. Lwów 1916 (3'60 kor.). —

Dr. W. Kudelka: Wiadomości z botaniki dla klas niższych (w druku).

Klasa III. Ks. Jougan: Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910 (1.40 kor.). — Ks. Szydelski: Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1912 (1.50 kor.). — А. Тороцький: Історія біблійна старого завіта. Вид. 3. Львів 1899 (1.60 kop.). — Dr. Z. Samoiewicz i T. Sołtyś: Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 10. Lwów 1913 (2.60 kor.). — F. Próchnicki: Ćwiczenia łacińskie dla kl. III. Wyd. 6. Lwów 1912 (1.80 kor.). — Dr. W. Krajewski: Czytania łacińskie dla klasy III., IV., V. gimn. Lwów 1913. (3.60 kor.). — E. Fiederer: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909 (3 kor.). — J. Winkowski - J. Taborski: Ćwiczenia greckie. Wyd. 4. Przystosował P. Passowicz. Lwów 1914 (3 kor.). — A. Małeck: Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9-11. Lwów 1911 (2.40 kor.). — Dr. M. Reiter: Czytania polskie dla III. kl. Lwów 1912 (3.40 kor.). — Стоцький - Гартнер: Граматика рускої мови. Вид. 3 (w druku). — А. Крушельницький: Руска читанка для III. класи. Львів 1912. — Dr. L. German - dr. K. Petelenz - St. Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla kl. III. Wyd. 5. Lwów 1911 (3.80 kor.). — A. Jahner: Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911 (2.20 kor.). — M. Siwak: Geografia dla kl. II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913 (3.20 kor.). — Br. Gebert i G. Gebertowa: Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. Lwów 1912 (2.50 kor.). — K. Strutyński: Arytmetyka. Stopień niższy. Lwów 1911 (3.20 kor.). — Dr. R. Jamrógiewicz i K. Strutyń: Geometria pogładowa. Stopień niższy. Lwów 1911 (3 kor.). — W. Żłobicki: Wiadomości z fizyki dla III. i IV. kl. szk. śred. Lwów 1913 (3.20 kor.).

Klasa IV. Ks. dr. Szydelski: Dzieje biblijne nowego zakonu. Lwów 1910 (1.80 kor.). — А. Тороцький: Історія біблійна нового закона. Вид. I. i II.

Львів 1901. — Dr. Z. Samolewicz i T. Sołtysik: Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 10. Lwów 1913 (2'60 kor.). — F. Próchnicki: Ćwiczenia łacińskie dla kl. IV. Wyd. 5. Lwów 1913 (2'20 kor.). — C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico. Wydał Fr. Terlikowski. Wyd. 4. Lwów 1912 (1'60 kor.). — Dr. W. Krajewski: Czytania łacińskie dla kl. III., IV. i V. gimn. Lwów 1913 (3'60 kor.). — Br. Kruczkiewicz: Słownik łacińsko-polski (8 kor.). — Ed. Fiderer: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—4. Lwów 1909 (3 kor.). — J. Winkowski i J. Taborski: Ćwiczenia greckie dla klasy III. i IV. Wyd. 3. Przystosował P. Passowicz. Lwów 1910 (3 kor.). — A. Małeckki: Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1910. (2'40 kor.). — Fr. Próchnicki i K. Wojciechowski: Wypisy polskie. Tom IV. Lwów 1911 (3'60 kor.). — Mickiewicz: Pan Tadeusz. Wyd. Macierzy polskiej (0'60 kor.). — Sienkiewicz: Ogniem i mieczem. Kraków. — Стоцкнй - Гартнер: Граматика рускої мови. Вид. 3 (w druku). — А. Крушельницкнй: Руска читанка для IV. класу. Львів 1913. — Dr. L. German, dr. K. Petelenz, St. Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla kl. IV. Wyd. 4. Lwów 1910 (3 kor.). — Dr. A. Jahner: Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911 (2'20 kor.). — S. Majerski: Geografia monarchii austr.-węg. Wyd. 6. Lwów 1912 (2'20 kor.). — W. Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. I. Wyd. 7. Kraków 1911 (2'40 kor.). Dr. J. Mińkowski: Podręcznik arytmetyki dla kl. IV. Lwów 1911 (1'50 kor.). — A. Łomnicki: Geometrya. Cz. I. i II. dla kl. IV. i V. Wyd. 2. Lwów 1914 (3'40 kor.). — W. Żłobicki: Wiadomości z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich Lwów 1913 (3'20 kor.). — B. Duchowicz i J. Wiśniewski: Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911. (2'80 kor.).

Klasa V. Ks. dr. M. Sieniatycki: Ogólna katolicka dogmatyka. Wyd. 2. Lwów 1906 (2 kor.). — Горьковский: Христ. католицк. догматика для вѣщих. Вид II. Львів 1906 (2 kor.). — Z. Samolewicz i T. Sołtysik: Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 10. Lwów 1913 (2'60 kor.). — T. Sinko: Wiązanka wierszy Owidyusza, z dodatkiem wybranych elegii Tibulla i Propercyusza. Lwów 1912. Wyd. II. (1'60 kor.). — Dr. W. Krajewski: Czytania łacińskie dla III., IV. i V. kl. gimn. Lwów 1913 (3'60 kor.). — J. Jędrzejowski: Liwiusza Dzieje rzymskie. Lwów 1914 (2'40 kor.). — Br. Kruczkiewicz: Słownik łacińsko-polski (8 kor.). — F. Fiderer: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909 (3 kor.). — E. Fiderer: Chrestomatya z pism Ksenofonta. Wyd. 4. Lwów 1909 (2'40 kor.). — Homera. Iliada. Cz. I., opr. Scheindler-Sołtysik (1'40 kor.). — Z. Węclewski: Słownik grecko-polski (8 kor.). — Fr. Prószyński i dr. K. Wojciechowski: Wypisy polskie dla kl. V. Lwów 1911. — Szekspir: Makbet. — Fredro: Zemsta. — Feliński: Barbara Radziwiłłówna. — Molier: Mieszczanin i szlachcie. — Sienkiewicz: Pan Wołodyjowski, Potop. — Смаль-Стоцкий і Гартнер: Граматика рускої мови. 3 Вид. (w druku). — Барвінський: Вибір з української літератури. Львів 1910 (4 kor.). — I. Франко: Захар Беркут, Boa constrictor. — M. Вовчок: Оповідання. — Jul. Ippoldt i A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die ob. Klassen der galizischen Mittelschulen. I. T. V. Kl. Wyd. 3. Lwów 1912 (3'80 kor.). — Goethe: Hermann und Dorothea (0'70 kor.). — Chamisso: Peter Schlemihl (0'60 kor.). — Hebel: Schatzkästlein des rheinischen Hausfreundes (0'60 kor.). — Dr. S. Pawłowski: Geografia dla klas wyższ. Cz. I. Lwów 1914 (2'30 kor.). — W. Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. I. i II. Wyd. 7. Kraków 1911 (2'40 kor.). —

P. Dziwiński: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższ. Wyd. 5. Lwów 1912 (4·50 kor.). — A. Łomnicki: Geometrya. Cz. I. i II. dla klasy IV. i V., Planimetrya i Stereometrya. Lwów 1914. Wyd. 2. (3·40 kor.). — Dr. F. Wiśniowski: Zasady mineralogii i geologii. Wyd. 3. Lwów 1912 (3 kor.). — J. Rostafiński: Botanika szkolna dla klas wyższ. Wyd. 5. Lwów 1917 (3·20 kor.).

Klasa VI. Ks. dr. Sieniatycki: Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 2. Lwów 1910 (2·20 kor.). — A. Тороньскій: Догматика частна для висших клас. Вид. 2. Львів 1908. — T. Sołtysik: G. Sallustii Crispi Bellum Jugurtinum. Lwów 1910 (0·80 kor.). — J. Szczepański: Wybór mów Cyncerona. Cz. I. i II. Lwów 1913 (2·60 kor.). — Dr. T. Sinko: Wybór z dzieł Wirgilego. — Br. Kruczkiewicz: Słownik łacińsko-polski (8 kor.). — Homera: Iliada. Cz. I. Wydał Scheindler-Sołtysik. Lwów 1908 (1·40 kor.). — Homera: Iliada. Cz. II. Wydał Scheindler-Sołtysik. Lwów 1909 (1·70 kor.). — F. Terlikowski: Wybór z dziejów Herodota. Wiedeń, Lwów 1900 (2·20 kor.). — Plutarch: Żywoty Cyncerona i Demostenesa. Wydał Fr. Nagórzański. Lwów 1911 (2·20 kor.). — Fr. Terlikowski: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912 (4·80 kor.). — E. Fiderer: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909 (3 kor.). — Z. Węclewski: Słownik grecko-polski (8 kor.). — J. Chrzanowski i K. Wojciechowski: Wypisy polskie dla klas wyższ. Cz. I. Lwów 1913 (3·50 kor.). — Rey: Żywoł pocziwego człowieka. — Kochanowski: Treny, Odprawa posłów greckich. — Pasek: Pamiętniki. — Zabłocki: Sarmatyzm. — Барвіньскій: Вибір з українсько-рускої літератури. Львів 1910. — Маковей: Ярошенко. — Ороновскій: Гальшка Остроґска. — Куліш: Чорна рада. — J. Ippoldt i A. Stylo:

Deutsches Lesebuch für die ob. Klassen der galizischen Mittelschulen. II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 2. Lwów 1910 (3·60 kor.). — Lessing: Minna v. Barnhelm (0·50 kor.). — Körner: Zriny (0·70 kor.). — Hauff: Die Karawane (0·70 kor.). — W. Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. III. Wyd. 5. Kraków 1913 (2·80 kor.). — Dr. A. Pawłowski: Geografia dla klas wyższ. Cz. II. (3 kor.). — P. Dziwiński: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższ. Wyd. 5. Lwów 1910 (4·50 kor.). — Dr. A. Łomnicki: Geometria. Cz. III. i IV. dla kl. VI., VII. i VIII. Lwów 1912 (3·80 kor.). — Kranz: Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1912 (1·30 kor.). — Kranz: Zbiór zadań matematycznych. — Dr. J. Nusbaum: Zoologia dla klas wyższ. szk. średn. Wyd. 2. Lwów 1912 (3·60 kor.).

Klasa VII. Ks. K. Szczeklik: Etyka katolicka. Wyd. 5. Kraków 1912 (2·20 kor.). — Дорожницький: Етика. Львів 1904 (2 kop.). — J. Szczepański: Wybór mów Cicerona. Cz. I. i II. Lwów 1913 (2·60 i 3 kor.). — Dr. T. Sinko: Wybór dzieł Wergiliusza. — Samolewicz-Sołtysik: Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 9. Lwów 1909 (2·60 kor.). — F. Terlikowski: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912 (4·80 kor.). — Br. Kru czkiewicz: Słownik łacińsko-polski (8 kor.). — Homera: Odysseja. Wydał M. Jezienicki. Wiedeń, Lwów 1908 (3 kor.). — Wybór mów Demostenesa. Wydał W. Schmidt. Wiedeń, Lwów 1893 (1·40 kor.). — Platon: Wybór pism. Opracował I. Jędrzejowski. Wyd. 2. Lwów 1913 (3 kor.). — Z. Węclowski: Słownik greckodolski (8 kor.), — A. Mazanowski: Wypisy polskie na VII. kl. gimn. Kraków 1914 (4 kor.). — Feliński: Barbara Radziwiłłówna. — Mickiewicz: Dziady. Konrad Wallenrod, Księgi pielgrzymstwa. — Malczewski: Marya. — Fredro: Śluby panieńskie. — Słowacki: Kordyan, Balladyna, Lilia Weneda, Anelli. — Krasiń-

ski: Nieboska komedya, Irydyon, Przedświt. — Барвівський: Вибір з українсько-рускої літератури. Львів 1910 (4 kor.). — Франко: Мойсеї. — Тершаковець: Галицьке літературне відродження. — Коцюбинський: Вибір повель. — J. Ippoldt i A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. III. T. VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2. (4 kor.). — Schiller: Die Jungfrau v. Orleans. — Schiller: Wilhelm Tell. — Schiller: Die Räuber. Die Verschwörung des Fiesko zu Genua. — W. Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. III. Wyd. 5. Kraków 1913 (2·80 kor.). — A. Lewicki: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910 (2 kor.). — Pl. Dziwiński: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższ. Wyd. 4. Lwów 1910. (4·50 kor.). — Dr. A. Łomnicki: Geometria dla kl. VI., VII. i VIII. Lwów 1912 (3·80 kor.). — J. Kranz: Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1905 (1·30 kor.). — J. Kranz: Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 2. Kraków 1905. (3·50 kor.). — M. Kawecki i Tomaszewski: Fizyka dla klas wyższ. Wyd. 5. Kraków 1913 (3 kor.). — Br. Duchowicz: Chemia dla klas wyższych. Lwów 1915. (2·20 kor.). — Nuckowski: Początki logiki ogólnej. 1903 (2 kor.).

Klasa VIII. Ks. Jougan: Historia Kościoła katolickiego. Wyd. 3. Lwów 1907. (2 kor.). — Ванер-Стефанович: История христ.-католиц. Церкви. Львів 1903 (2 kor.). — Wybór pism Kw. Horacego Flakkusa. Wydał J. Dolnicki. Lwów 1908 (1·50 kor.). — Wybrane pisma historyczne Tacyty. Wydał I. Staromiejski. Wiedeń, Lwów 1898 (2·20 kor.). — Z. Samolewicz-Sołtyś: Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 10. Lwów 1913 (2·60 kor.). — Br. Kruczkiewicz: Słownik łacińsko-polski (8 kor.). — Homera: Odyseja. Wydał M. Jezienicki. Wiedeń, Lwów 1908 (1 kor.). — Plato:

Wybór pism. Opracował J. Jędrzejowski. Wyd. 2. Lwów 1913 (3 kor.). — Sofoklesa: Antyгона. Opracował dr. J. Oko. Lwów 1913 (1·80 kor.). — E. Fiederer: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909 (3 kor.). — Z. Węciewski: Słownik grecko-polski (8 kor.). — A. Mazanowski: Wypisy polskie na VIII. klasę gimn. Kraków 1914 (4 kor.). — Krasieński: Irydyon, Nieboska komedia, Przedświt. — Pol: Mohort, Pamiętniki Ben. Winnickiego. — Romanowski: Dziewczę z Sącza. — Syrokomla: Jan Dęboryg. — Wypiański: Wesele, Warszawianka. — Rzewuski: Listopad. — Kraszewski: Budnik, Stara Baśń. — Korzeniowski: Spekulacya, Kollokacya. — Prus: Placówka, Łalka. — Żeromski: Nowele. Ludzie bezdomni. — Konopnicka: Pan Balcer. — Барвіньскія: Вибір з українсько-рускої літератури. Львів 1910. — Ефремов: Історія українського письменства. — Печуї: Повісті. — Грінченко: Сопляний промінь. — J. Appoldt: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil. VIII. Kl. Lwów 1900. (4 kor.). — Goethe: Iphigenie auf Tauris (0·70 kor.). — Schiller: Wallenstein (1·80 kor.). — Grillparzer: Sapho (0·70 kor.). — Fouqué: Undine (0·70 kor.). — Dr. L. Finkel i dr. St. Głabiński: Historia monarchii austro-węg. i wiadomości polityczne i społeczne. Wyd. 4. Lwów 1915 (2·50 kor.). — A. Lewicki: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910 (2 kor.). — Pl. Dziwiński: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższ. Wyd. 5. Lwów 1912. (4·50 kor.). — Dr. A. Łomnicki: Geometrya dla klasy VI, VII. i VIII. Lwów 1912 (3·80 kor.). — Kranz: Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911 (1·30 kor.). — Kranz: Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższ. Wyd. 1 i 2. Kraków 1905 (3·50 kor.). — M. Kawecki i Fr. Tomaszewski: Fizyka dla wyższych klas szkół średnich.

Wydanie 5. Kraków 1913 (3 kor.). — Lindner-Kulczyński: Wykład psychologii. Wydanie 3. Kraków 1912 (2:20 kor.).

XV. Bursy.

Bursa polska im. Tadeusza Kościuszki

założona przez dr. Gawlikowskiego i radcę Starkiewicza liczyła w roku szkolnym 1916/17 stałe 36 uczniów tutejszego gimnazjum. W ciągu roku szkolnego korzystało też z pomieszczenia w bursie 4 wychowanków służących wojskowo i przygotowujących się do egzaminu. Bursa posiada własny dom, zabudowania gospodarcze uległy w czasie walk zniszczeniu. Opłata miesięczna wynosi 20 do 40 kor. W miesiącach letnich młodzież urządzała wycieczki za miasto lub pracowała w ogrodzie bursy w dniach wolnych od nauki szkolnej.

Bursa doznawała wydatnego i życzliwego poparcia ze strony JWP. hr. Stanisława Henryka Badeniego, Lwowskiej Deleg. K. B. K., Rady powiat. i c. k. Starostwa w Kamionce.

Prezesem bursy jest JWP. hr. Stanisław Henryk Badeni, poseł na Sejm krajowy a prefektem ks. Stanisław Popkiewicz, katecheta.

Bursę Filii Tow. „Proświty“

założył w r. 1909 Wydział Tow. filii „Proświty“, którego prezesem był ks. kanonik Michał Cegielski, wywieziony obecnie przez moskali do Rosji. Bursą zarządza komitet, w skład którego jako prezes wchodzi członek wydziału towarzystwa Roman Petruszewicz, sekretarz tut. sądu powiatowego, przebywający obecnie jako jeńiec w Rosji, a w jego zastępstwie sprawuje urząd prezesa Józef Szu-chewicz, c. k. sędzia powiatowy. Obowiązki prefekta bursy

pełni od r. 1912/13 Eugeniusz Baczyński, c. k. profesor tut. zakładu.

Zarząd bursy używa swoim wychowankom nie tylko umieszczenia, ale czuwa nad ich wychowaniem moralnem i fizycznem, a nadto słabszym uczniom daje pomoc w nauce, utrzymując kilku zdolniejszych jako instruktorów za darmo lub po niższej cenie.

Miesięczne opłaty uczniów, (obecnie do 40 kor.) dobrowolne składki, zapomogi instytucyj finansowych, c. k. Starostwa, Wydziału krajowego i Rady powiatowej: oto są fundusze, z których zarząd pokrywa koszt utrzymania wychowanków.

W czasie wolnym od nauki wychowankowie bursy zajmują się uprawą ogrodu warzywnego, hodowlą królików rasowych, a także pracują w warsztacie stolarskim.

Towarzystwo „Opieki nad młodzieżą szkolną“.

Towarzystwo zawdzięcza powstanie swoje inicjatywie grona nauczycielskiego c. k. gimnazjum, zachęconego rozp. Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej z 17 października 1916 L. 22763 IV., która poleciła zorganizować wspólnie ze społeczeństwem opiekę nad młodzieżą szkolną, zwłaszcza w ostrej porze zimowej. Na zebraniu rodzicielsko-nauczycielskiem w dniu 5 listopada 1916 zawiązano po referacie prof. Kalityńskiego „o opiece nad młodzieżą“, komitet organizacyjny, który powołał do życia prowizoryczny Wydział Towarzystwa, aż do zatwierdzenia statutów przez c. k. Namiestnictwo. Działalność Towarzystwa obejmowała: 1) uczelnię 2) podwieczorki 3) zaopatrzenie w odzież. — Z powodu braku nafty otwarto uczelnię dopiero 14 stycznia 1917. — Uczniowie (w przeciętnej liczbie 30) schodzili się popołudniu od godz. 3—8 w jednej z ogrzanych sal szkolnych, by pod nadzorem profesorów przygotować lekcye na dzień następny. WPanie: Chmurowa, Jaciowowa, Kar-

gowa Romańska, Schneidrowa i Talagowa rozdzielały uczącym się przy pomocy służby szkolnej herbatę z chlebem (garnuszek herbaty z chlebem kosztował 4 hal.). — Towarzystwo udzieliło też 20 ubogim uczniom zakładu bielizny i sukna na ubrania — po niższej cenie. Towarzystwo doznało wydatnego poparcia materialnego ze strony c. k. Starostwa, Rady powiatowej w Kamionce Strumiłowej, ludzież Zwierzchności gminnej Kamionki Str. i Radziechowa, wreszcie od JWP. starosty Wł. Topolnickiego, Wielebn. ks. Buchhorna, Głodzińskiego, Nawrockiego, Ślipki i WP. Franka. Dochody swe czerpie Towarzystwo z subwencji i wkładek członków, których liczy 300.

Przychody Towarzystwa do 1 czerwca 1917	2.182.42 kor.
Rozchody	1.684.50 „
Pozostałość wynosi	497.92 kor.

Na czele Wydziału stoją: ks. Stanisław Popkiewicz jako przewodniczący, prof. Tadeusz Pelczarski jako sekretarz, prof. Eugeniusz Baczyński skarbnik.

XVI. Imienny spis uczniów.

Tłustym drukiem oznaczeni są uczniowie chlubnie uzdolnieni. Gwiazdka oznacza uczniów, którzy z powodu powołania do służby wojskowej otrzymali weześniejsze świadectwo roczne lub tych, którzy w czasie urlopu udzielonego im przez władzę wojskową po 4 tygod. uczęszczania do danej klasy złożyli egzamin i na tej podstawie wydano im świadectwo roczne. Dlatego wliczono ich do wykazu statystycznego jako uczniów, kończących normalnie swe studia.

Klasa I. Baczyński Roman, Batiuk Jan, Białowąs Karol, Bilicki Mieczysław, **Czerkasówna Natalia** (pryw.), Falińska Izabela (pryw.), Fischer Abraham, Frank Bolesław, **Gugała Antoni**, Hawryluk Michał, Holdenmayer Franciszek, Kocuper Franciszek, Korżan Hilaryon, Kromerówna Marya (pryw.), Kruczkowska Stanisława (pryw.), Litwinówna Stanisława (pryw.), Mogielnicki Józef wyst. 2

marca 1917), Nazarówna Julia (pryw.), Neubauer Józef, Pidhajnyj Bohdan (wyst. 22 listopada 1916), Przewoda Józef, Romańska Celina (pryw.), Schneider Wilhelm, Seredyniecki Józef, Stolzberg Markus, Syweński Jerzy, Talażanka Helena (pryw.), Topolnicki Tadeusz, Urbański Kazimierz (wyst. 30 kwietnia 1917), Weiss Leizor, Wilczyński Ludwik, Wilgosiewicz Karol, Wittlin Hersz.

Klasa II. Baralówna Symcia (prywat.), Bensch Ryszard, Broderówna Felicya (pryw.), Cepuch Mikołaj, Chmurówna Irena (pryw.), Dujanowicz Stanisław Józef, Hawryluk Włodzimierz, Horski Kazimierz, Jankowski Tomasz, Jaworek Jan, Juchum Jan, Juchum Karol, Karg Jan, **Korzeniowski Zdobysław**, Kościuk Włodzimierz, Kowalukówna Parańska (pryw.), **Kraus Stanisław Klet**, Maraszewska Janina Czesława (pryw.), Marycz Bronisław, Mazur Franciszek (wyst. 19 kwietnia 1917), Mulkiwicz Teofil, Müller Mojżesz, Nazar Jan (wyst. 3 lutego 1917), Nazar Kazimierz Władysław, Neugebauer Zugmunt Julian, Piaseczyński Józef, Pomes Franciszek, Rękas Władysław, Rejsler Nachman, Rilling Karol, Schrage Feige (pryw.), Sobków Bohdan Roman, Stocki Włodzimierz, Surma Dominik, Talaga Kazimierz Stanisław, Tiutiunyk Andrzej, Wittlin Mechel, Zieliński Maryan Alfons, Ziembowicz Zdzisław Jan Stefan, (pryw.).

Klasa III. Adler Izak, Bednarczuk Józef, Bomba Mieczysław, Botknecht Hersch Lewi, Cioma Mateusz, Chmielewska Marya (pryw.), Dobrzański Demkowicz Józef (wyst. 21 marca 1917), Gross Nison, Hamerski Antoni Ludwik, Herbst Artur, Jaki Gustaw, Jakobsche Bronisław, Kaliniewicz Sylwester, Karg Stanisław, Kińczyk Józef Eugeniusz, Kosarewiczówna Eugenia (pryw.), Kowaluk Stefan, Kruczkowski Karol, Kurowski Bazyli, Lisowski Władysław, Moronczyk Rudolf, Mossoczy Józef, Mulkiwicz Włodzimierz (wyst. 20 kwietnia 1917). Pawełków Paweł, Półtorak Piotr, Przewodówna Anna (pryw.), Rękas Karol, Rokieta Jan

(wyst. 20 kwietnia 1917), Sklepkowicz Emilian, Sładki Kazimierz, Sływka Emilian, Sobaszek Antoni, (wyst. 15 lutego 1917), Sowiński Tadeusz (wyst. 30 stycznia 1917), Śliwiński Józef, **Świątkiewiczówna Olga** (pryw.), Trojan Stanisław, Załuha Teodor Bohdan, Zarzycki Jan, Zatchej Floryan, Zawalkiewicz Witold Damian.

Klasa IV. Babuchowski Maryan, Bator Stefan Mieczysław (wyst. 5 lutego 1917), Bickelówna Bronisława (pryw.), Bojarski Tadeusz Olgierd Dymitr, Borys Andrzej, Charczun Antoni, Choina Aleksander, Drohobycki Edward Władysław, Faliński Seweryn, Jaciów Eustachy, Kobylański Mieczysław, Kromer Tadeusz Jan, Langer Julian, Laskowski Alfred Romuald, Litwin Michał, Łemiszka Michał, Malisa Bronisław, Michalewski Roman, Michnarski Jan, Muszka Zygmunt, *Parandzj Michał, Pawełkówna Józefa (pryw.), Poznański Mieczysław, Ratajski Kazimierz, Ratajski Władysław, Reiter Jan, Sereda Włodzimierz, Siręga Bronisław, Sobaszek Jan, Syweński Lubomir, Szajnoha Szymon, Szpur Jan, Szyszka Filip, Szyszkiewicz Roman Jarosław (wyst. 2 kwietnia 1917), Ściborski Antoni (wyst. 8 marca 1917), Ślepokura Bronisław, Śmieszek Jan, **Walichiewicz Adolf**, Wantuch Wasyl, Wiener Jakób, Wittlin Hersch, Wittlin Jonas (wyst. 6 listopada 1917).

Klasa V. *Adler Rubin, Broderówna Betina (pryw.), *Budina Waclaw, Charak Izydor, *Chomin Aleksander, Dawidowicz Wasyl, *Dołeczek Stanisław, Faliński Edmund, Freimauer Harry, Jakobsche Jan, Kowaluk Teodor, Kulisz Michał, Malec Wilhelm, Organista Bazyli. *Orłowicz Tadeusz, *Pomes Stanisław, Procyk Stefan, Rauchfleisch Józef, Rolski Mieczysław, Ruszczyszyn Roman, Seminowicz Józef, Sływka Julian, Stolzberg Naftale, Wasylyszyn Grzegorz, Werka Michał, *Wickenhäuser Julian, Woliński Józef, Zelenyj Bohdan, Życzkowski Bronisław (wyst. 3 kwietnia 1917).

Klasa VI. Burghardt Jan, *Chaba Jan, Frank Tadeusz, *Gromadzki Andrzej, Jaciów Jerzy, Kafluk Paweł, Koło-

dij Michał, Kruk Roman, Kurenda Władysław Stefan, Lisowski Aleksander, Łapka Michał, Maraszewski Kazimierz, *Niemand Józef, *Polityło Julian, Reisier Abraham, Rolski Stanisław, Rychwa Tadeusz, *Stocki Józef, Stolzenberg Mojżesz, Szychulski Bohdan, Wantuch Jan, Zabawka Jan, Zełeny Zenon, Talażanka Kornela (pryw.), *Pańków Eustachy, *Adamowicz Leon, *Fik Włodzimierz, Kohl Mojżesz, *Świtkowski Wacław, *Zaleski Józef, Bauml Stanisław (pryw.).

Klasa VII. Aślanowicz Henryk, Bandler Pinkas, **Chmielewski Eustachy**, *Chomyn Włodzimierz, Diamand Wolf, *Dorosz Łukasz, *Dzik Franciszek, *Fik Andrzej, Jędrzejowski Piotr, Kotliński Józef (umarł 28 kwietnia 1917), *Kromer Stanisław, *Kruczkowski Kazimierz, *Kruczkowski Zygmunt, *Lewicki Jan, *Litwin Mikołaj, *Łemiszka Jan, *Michniewski Stanisław, *Mroczkowski Karol, Nester Piotr, Riznyk Antoni, Rudko Andrzej (umarł 25 maja 1917), *Sereda Bazyli, **Stolzberg Abraham**, *Stolzenberg Abraham Jakób, *Szporluk Bazyli, Szpot Michał, *Teśluk Michał, *Worona Jan, *Zatchej Leopold, *Zełeny Bazyli.

Klasa VIII. *Białowąg Zygmunt, **Błazewski Bronisław**, *Distenfeld Izrael, Distenfeld Kune. *Hrycykiewicz Józef, *Kaliszczak Karol, Kinczykówna Józefa (pryw.), Maksymowicz Józef, **Mańkowski Andrzej**, *Reichert Władysław, *Ryczel Tadeusz, *Smoliński Stanisław, *Wittlin Jakób, *Zawadzki Józef.

XVII. Ogłoszenie.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1917/18 do wszystkich klas odbywać będą się w dniach 30 i 31 sierpnia od 9—12 przedpołudniem i od 5—7 popołudniu.

Uczniowie repetenci tutejsi, którzy nie otrzymali promocyi do klasy wyższej, nie mogą nadal uczęszczać do tu-

tejszego gimnazjum, jak również uczniowie, którzy w dwóch półroczach tego samego roku szkolnego otrzymali w połowie lub w większości przedmiotów obowiązkowych notę niedostateczną.

Przy wpisie każdy uczeń ma przedłożyć świadectwo z ostatniego roku i złożyć datek w kwocie 2 kor. na zbiory naukowe, a 1 kor. na gry i zabawy; każdy uczeń nowo wstępujący ma nadto wykazać się metryką i uiścić takse wstępną w kwocie 4·20 kor.

Każdy uczeń, nie mieszkający w domu rodziców, powinien zaraz przy wpisie podać dokładnie, u kogo będzie umieszczony na wikcie i stancyi. Nie wolno uczniom mieszkać na stancyi, którą Dyrekeya uzna za nieodpowiednią.

Uczniowie, po raz pierwszy wstępujący do Zakładu, mają się zgłosić w towarzystwie rodziców lub ich zastępców.

Osoby, utrzymujące w swych domach uczniów gimnazjalnych mają obowiązek zgłosić się w dniach 27—29 sierpnia w celu doręczenia im regulaminu, wydanego przez Radę szkolną krajową.

Każdy uczeń, nowo wstępujący do Zakładu z wyjątkiem tych, u których niewątpliwie sprawdzić można, że przebyli ospę rodzimą, ma przedłożyć bezwarunkowo przy wpisie świadectwo re w a k a c y n a c y i odbytej w roku poprzedzającym wstąpienie do szkoły.

Opłata szkolna w kwocie 30 kor. na półrocze musi być złożona w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza. Uczniowie kl. I. złożyć ją mają za 1 półrocze w ciągu trzech pierwszych miesięcy.

O odroczenie zapłacenia opłaty szkolnej mają uczniowie kl. I. przedłożyć prośbę w 8 dni po wpisie, a do prośby dołączyć świadectwo ubóstwa, nie dawniej jak przed rokiem wydane. O uwolnienie od opłaty szkolnej winni uczniowie klas II. do VIII. przedkładać prośby najpóźniej do 25 września, a załączyć do prośby świadectwo szkolne

z ostatniego roku i także świadectwo ubóstwa, jak uczniowie kl. I.

Egzamina poprawcze odbywać się będą w dniu 1 września od godziny 8 rano.

Egzamina wstępne do klas II—VIII. można składać w I. półroczu tylko do połowy września. W II. półroczu składa się egzamina wstępne do każdej klasy do połowy lutego. Uczniowie winni zgłosić się w tym celu u dyrektora Zakładu i przedłożyć metrykę i świadectwo pobytu i moralności, ewentualnie także i świadectwo szkolne.

W każdym razie winni rodzice lub ich zastępcy przynajmniej na dzień przed mającym się składać egzaminem zgłosić się w kancelaryi dyrekcji i przedłożyć metrykę ucznia, jakoteż ostatnie świadectwo szkolne w razie, gdy uczeń uczęszczał do szkoły lub składał egzamin prywatnie. Dyrektor Zakładu zażądać może również świadectwa pobytu i moralności.

Egzamina wstępne do kl. I. odbędą się dnia 1 września 1917.

Do egzaminu wstępnego do kl. I. przypuszczony może być tylko ten uczeń, który ukończył lub ukończy w bieżącym roku kalendarzowym lat 10.

Uczeń reprobowany przy egzaminie wstępnym do klasy I. w czerwcu lub we wrześniu, nie może w tym samym roku zdawać egzaminu w żadnym innym zakładzie.

Rok szkolny 1917/18 rozpocznie się uroczystym nabożeństwem dnia 3 września 1917 o godzinie 8 rano; dnia 4 września nastąpi regularna nauka szkolna.

XVIII. Rozkład godzin.

L. p.	P r z e d m i o t	K l a s a								Razem
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Nauka religii	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2	Język polski	3	4	3	3	3	3	3	3	25
3	Język łaciński	6	6	6	6	6	6	5	5	46
4	Język grecki	—	—	5	4	5	5	4	5	28
5	Język ruski	2	2	2	2	2	2	2	2	16
6	Język niemiecki	5	4	4	4	4	4	4	4	33
7	Historya	2	2	2	2	3	3	4	3	21
8	Geografia	2	2	2	2	1	1	—	—	10
9	Matematyka	3	3	3	3	3	3	3	2	23
10	Nauki przyrodnicze	2	2	—	—	3	2	—	—	9
11	Fizyka i chemia	—	—	2	3	—	—	4	3	12
12	Propedeutyka filozoficz.	—	—	—	—	—	—	1	2	3
13	Rysunki	2	2	2	2	—	—	—	—	8
14	Kaligrafia	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem										251

Z Dyrekcyi c. k. gimnazyum w Kamionce Str., d. 29 czerwca 1917.

H. Krzyżanowski.